

YAKINDO U ÜN VERS TES
L SANSÜSTÜ E T M ENST TUSÜ
KL N K PS KOLOJ ANAB L M DALI

ÜN VERS TE Ö RENC LER NDE NARS ST K K L K
ÖZELL KLER LE KAYGI VE DEPRESYON DÜZEYLER
ARASINDAK L K N N NCELENMES

ZEYNEL BURAK DEM R

YÜKSEK L SANS TEZ

ÜN VERS TE Ö RENC LER NDE NARS ST K K L K ÖZELL KLER LE
KAYGI VE DEPRESYON DÜZEYLER ARASINDAK L K N N
NCELENMES

ZEYNEL BURAK DEM R

20183343

YAKIN DO U ÜN VERS TES L SANSÜSTÜ E T MENST TÜSÜ
KL N K PS KOLOJ ANAB L M DALI

YÜKSEK L SANS TEZ

TEZ DANI MANI
YRD. DOÇ. DR. DEN Z ERGÜN

LEFKO A
2021

KABUL VE ONAY

ZEYNEL BURAK DEMİR tarafından hazırlanan “üniversite öğrencilerinde narcissistik kişilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı bu çalışmada, gün/ay/yıl tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜR ÜYELER

YRD. DOÇ. DR. DENİZ ERGÜN (Danışman)

Yakın Doğu Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

YRD. DOÇ. DR. GİZEM ÖNER UZUN(Başkan)

Yakın Doğu Üniversitesi

Atatürk Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

DR. BERGÜL SUBAŞI

Yakın Doğu Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Tez savunması online (çevrim içi) yapılmıştır. Jüri üyeleri onaylarını sözlü olarak vermişlerdir. Tüm süreç kaydedilmiştir.

Prof. Dr. K. Hüsnü Can Başer
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

B LD R M

Hazırladı ım tezin, tamamen kendi çalı mam oldu unu ve her alıntıya kaynak gösterdi ımı taahhüt ederim. Tezimin ka ıt ve elektronik kopyalarının Yakın Do u Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ar ivlerinde a a ıda belirtti ım ko ullarda saklanmasına izin verdi ımı onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden eri ime açılabilir
- Tezim sadece Yakın Do u Üniversitesinde eri ime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile eri ime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için ba vuruda bulunmadı ım takdirde tezimin tamamı eri ime açılabilir.

Tarih 2021

mza

ZEYNEL BURAK DEM R

TE EKKÜR

Tez çalı ma sürecim boyunca konu seçimimde ve ara tırma sürecimdeakademikyardımlarıyla bana destek olan tez danı manım, Yrd.Doç. Dr. Deniz Ergün'e te ekkür ederim.

E itim sürecim boyunca bizlere bilgi donanımlarıyla örnek olan hocalarım Prof. Dr. Ebru Çakıcı ve Prof. Dr. Mehmet Çakıcı'ya, ismini sayamadı ım di er hocalarıma ayrıca te ekkür ediyorum.

Yüksek lisans e itimi tez dönemimde bana kapılarını açan, mesleki gözlem ve geli im konusunda tüm desteklerini sa layan Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi yönetim ve çalı anlarına te ekkür ederim.

Bu uzun ve zorlu süreçte tüm destekleriyle yanımda olan ba ta ailem ve yakın arkadaş larıma sonsuz te ekkürlerimi sunarım. yi ki varsınız.

ZEYNEL BURAK DEM R

ÖZ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE NARSİSTİK KİMLİK ÖZELLİKLERİLE KAYGI VE DEPRESYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Son yıllarda kişilerin farklı bireylerle ve kendileriyle ilişkiler kurmaları giderek zorlaşmaktadır. Bu nedenle psikoloji alanında narsizm, başvurulan referans bir terim haline gelmektedir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın evreni üniversite eğitimini görmekte olan 300 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2020-2021 eğitim-öğretim yılında uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üzeri 300 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme sayısı evreni bilinmeyen örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların kişisel bilgilerini öğrenmek amacıyla Demografik Bilgi Formu, Narsistik Kişilik Envanteri (NKE), Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak üniversite öğrencilerinde hak iddia etme puanları ile durumluk kaygı, sürekli kaygı ve beck depresyon düzeyleri arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu tespit edilmiştir. Hak iddia etme puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı ve depresyon puanları da artı göstermektedir. Narsistik kişilik envanter alt ölçeklerinden hak iddia etme ve kendine yeterliliğin kaygıyı yordadığı tespit edilmiştir. Hak iddia etme kaygıyı pozitif yönde yordarken, kendine yeterlilik kaygıyı negatif yönde yordamaktadır. Diğer taraftan hak iddia etme kişilik özelliği depresyonu pozitif yönde yordamaktadır. Narsistik yapılar sert yapılardır. Hayal kırıklığı, depresyon ve koruyucu duygular, kusursuz yansıtma ile ilgili bir zorluğun sonucu olarak kabul edilir. Bu konuyla ilgili klinik psikologlar, depresyon tedavilerinde danışanın hak iddia etme özellikleri üzerinde durarak tedavi sürecinde olumlu sonuçlar alabilirler. Ayrıca danışanın kendine yeterlilik özelliklerini destekleyerek kaygıya bağlı psikopatolojide tedavilerinde başarılı sonuçlar elde edebilirler.

Anahtar Kelimeler: Narsistik, Durumluk Kaygı, Sürekli Kaygı, Depresyon

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NARCISTIC PERSONALITY CHARACTERISTICS AND LEVELS OF ANXIETY AND DEPRESSION IN UNIVERSITY STUDENTS

During the recent years, it has become increasingly difficult to associate with different people and themselves for individuals. In consequence, narcissism is becoming a reference term in psychology. The purpose of this study is to analyze the relationship between narcissistic personality traits and anxiety and depression levels in university students. The universe of this research 300 students studying at university. The study was composed of 300 participants aged 18 and over, selected by convenient sampling method in the 2020-2021 academic year. The number of samples of the study was determined by the unknown sampling method of the universe. In this study, Demographic Information Form, Narcissistic Personality Inventory (known as NPI), State-Trait Anxiety Inventory (known as STAI), Beck Depression Inventory (known as BDI) were applied to learn personal information of the participants. Based on the results of the study, it was determined that there were low and medium-level positive correlations between the scores of claiming rights and the levels of state anxiety, trait anxiety and beck depression levels in university students. According to the results, when increase scores of claiming rights as also increase state anxiety, trait anxiety and depression scores. The study shows that claiming rights and self-sufficiency which is the narcissistic personality inventory subscales predict anxiety. Claiming rights is predict anxiety positively, however self-sufficiency predict anxiety negatively. Narcissistic structures are rigid structures. Frustration, depression, and protective feelings are considered the result of a difficulty with impeccable reflection. Clinical psychologists on this subject can get positive results in the treatment process by focusing on the claiming characteristics of the client in the treatment of depression. In addition, they can achieve successful result in anxiety-related psychopathology treatments by supporting to self-sufficiency characteristics of the client.

Keywords: Narcistic, State Anxiety, Trait Anxiety, Depression

Ç NDEK LER

KABUL VE ONAY

B LD R M

TE EKKÜR.....	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
Ç NDEK LER.....	vi
TABLO D Z N	viii
KISALTMALAR.....	ix

BÖLÜM 1:..... 1

G R 1

1.1. Problem Durumu	2
1.2. Çalı manın Amacı	2
1.2.1. Alt Amaçlar	2
1.3. Çalı manın Önemi	3
1.4. Çalı manın Sınırlılıkları	4
1.5. Tanımlar	4

BÖLÜM 2:..... 5

KAVRAMSAL ÇERÇEVE LE LG L ARA TIRMALAR..... 5

2.1. Narsizm Kavramı.....	5
2.1.1. Narsizmin Boyutları	5
2.1.2. Patolojik ve Normal Narsisizm	6
2.1.3. Büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm.....	7
2.1.4. Narsisizm le lgili Yapılan Ara tırmalar	9
2.2. Kaygı Kavramı	11
2.2.1. Normal ve Patolojik Kaygı	12
2.2.2. Durumluk ve Sürekli Kaygı.....	13
2.2.3. Kaygı le lgili Yapılan Ara tırmalar.....	14
2.3. Depresyon Kavramı.....	15
2.3.1. Depresyon Risk Faktörleri.....	16

2.3.2. Depresyon tanı ve kriterleri	17
2.3.3. Depresyon Görülme Sıklığı	19
2.3.4. Depresyon ile ilgili Araştırmalar	20
BÖLÜM 3:.....	22
YÖNTEM	22
3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Evren ve Örneklem	22
3.3. Veri Toplama Araçları	24
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	24
3.3.2. Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)	24
3.3.3. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE)	25
3.3.4. Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)	26
3.4. Verilerin Toplanma Süreci	26
3.5. Verilerin Analizi	26
BÖLÜM 4:.....	29
BULGULAR	29
BÖLÜM 5:.....	42
TARTI MA.....	42
BÖLÜM 6:.....	42
SONUÇ VE ÖNERİLER	42
6.1.Sonuç	42
6.2.Öneriler	42
KAYNAKÇA.....	48
EKLER	60
ÖLÇEK ZİMLER	70
ÖZGEÇM	72
NT HAL RAPOR ORANI	73
ET K KURUL ONAY FORMU	74

TABLolar D Z N

Tablo 1. Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Da ılımı.....	22
Tablo 2. Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları	26
Tablo 3. Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçeklerinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel De erler	28
Tablo 4. Cinsiyete Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Testi Sonuçları.....	29
Tablo 5. Ya a Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları	30
Tablo 6. Ailenin Gelir Durumuna Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları	32
Tablo 7. Annenin E itim Durumuna Durumuna Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları	34
Tablo 8. Babanın E itim Durumuna Durumuna Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları	36
Tablo 9. Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Puanları Arasındaki li kilere Ait Pearson Korelasyon Katsayıları.....	38
Tablo 10. Narsistik Ki ilik Özelliklerinin Kaygı Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Belirlemek için Gerçekle tirilen Regresyon Analizi Sonuçları	39
Tablo 11. Narsistik Ki ilik Özelliklerinin Depresyon Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Belirlemek için Gerçekle tirilen Regresyon Analizi Sonuçları	40

KISALTMALAR

BDÖBeck Depresyon Ölçe i

DSKEDurumluk-Sürekli Kaygı Envanteri

NKE Narsistik Ki ilik Envanteri

BÖLÜM 1:

G R

Son yıllarda ki ilerin ba kalarıyla ve kendileriyle ili ki kurmaları giderek daha da zorla maktadır ve bundan dolayı psikoloji alanında narsizmi ba vurulan referans bir terim haline getirmektedir(Kızıltan, 2006). nsan do asında, kendini be enme ve sevme, bir ki inin kendisine yönelik cinsel zevki olan “narsisizm veya narsizm” olarak ifade edilmi tir(Ta , 2017). Narsisizm terimi ilk olarak 1898 yılında psikoloji literatüre girmi tir(Cihangiro lu, Teke, Uzuntarla ve Harak, 2015). Bununla birlikte, bir ki inin kendini be enme, kendine özgüveni ve ki ilerarası ba lantıları üzerindeki etkisiyle beraber; fiziksel, zihinsel ve duygusal her alanında da etkili olabilmektedir (Öksüz, 2012). Narsistik ki ilik e ilimleri yaratan nedenlerin yanı sıra narsistik ki ilik özelliklerinin getirdi i yıkım süreçleri, bireylerde depresif duygu ve dü ünçe durumu ortaya çıkabilme ihtimalinigöz önüne getirebilmektedir.

Yunan mitolojisinde Echo'nun sevgisine tepki göstermeyen ancak Narkissos'un Echo'nun Lanetiyle nehirdaki yansımasına a ık olması narsisizmle ili kilendirilmi tir(Yörükkan, 2000). Narsisizm, ki inin kendi manevi ve bedensel benli ine veya kimli ine a ırı bir ba lılık, kendine hayranlık ve ba kalarına sempati duyamama olarak tanımlanır(Seward, 2007). Bununla birlikte, kendi kimli ine kar ı yo un bir sevgi, arzu hissetti i ve ba kalarına kar ı kayıtsız kalma, onları çıkarları için kullanma, ba kalarına kar ı empati kuramama da narsisizmin özelliklerindedir(Yalın, 2018).

Narsistlerin ba kalarını küçümseme davranı ları bir tür kendini tatmin biçimidir ve kendi fikirlerini ve görü lerini abartma e ilimleri de bu senaryo ile ili kilidir. Ba kalarından kabul görmeseler bile, narsistler bu bili sel hatalar nedeniyle herkesten daha üstün olduklarına inanırlar. Ayrıca, ba kalarının bu bili sel çarpıtmalar nedeniyle üstünlüklerini kabul etti ine ve bu görü lerin her birinin çarpık algılara sahip oldu una inanırlar (Baumeister ve Vohs, 2001). Narsistik olan bireyler kalabalı ın arasından farklı olma yeteneklerine de er verirler(Ohmann ve Burgmer, 2016).

Narsist olmayan ki iler geli tirme konusunda daha yapıcı ve esnek olup, di er insanlarla ili kilerinde daha tutarlı yol çizerken, narsist ki iler ise bu konuda daha güçlü yöntemler olu turabilmektedir(Champbel, Reeder, Sedikides ve Elliot, 2000). Narsistlerin kullandı ı esnek olmayan yöntemler, ki ilerarası etkile imlerinde dü manlık ve çatı maya neden

olmaktadır(Peterson ve Dehart, 2014). Narsisizmin sıklıkla bir ki ilik sorunu olarak ele alınmasının yanı sıra, narsisizmin yararlı sonuçları olabilece i dü ünülmektedir. Sa lıklı narsisizmin bireye fayda sa layaca ına ve iyi duygulara katkıda bulunaca ına dü üncelerin de oldu u söylenebilir(Campbell ve Foster, 2007). Aslında narsisizmin belirli bir boyutu a madı ı ve bir tehdit olu turmadı ı sürece gerekli bir e ilim oldu unu savunmaktadır(Cihangiro lu vd., 2014).

1.1.Problem Durumu

Korku, kaygı, depresyon vd. psikopatolojiler stresle ili kili psikopatolojilerdir. Bununla birlikte, bu psikopatolojiler stresle kararlı bir ekilde ba a çıkmayı zorla tıran ki ilik özellikleri ile birle tirildi inde, artabilir veya azalabilir. Stresle ba a çıkmayı zorla tıran bu ki ilik unsurları; dü manlık duyguları baskın olanlar, bütün iddialardan kendilerini suçlu bulanlar, a ırn duyarlı ve duygusal tepkileri ön planda olanlar, egoist ki ilik özelli i baskın merkezci olanlar, ya ananları çok iyi ya da çok kötü eyler olarak ifade edilenler, çevre ile ili ki ve etkile imin bir yer olarak tanımlanan ki ilik özellikleri ile yetersiz pasif bireyler kar ıla tıkları stres ile ba a çıkmada ba arısızlı a u ramaktadırlar(Balta ve Balta , 2016).

Yapılan çalı malar narsistik ki ilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ili kinin oldu unu göstermektedir. Bu ili ki içerisinde narsistik ki ilik bozuklu u ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ili kinin varlı mın ve bu ili kinin özelliklerinin ortaya konulması alanyazına katkı sa layacaktır.

1.2. Çalı manın Amacı

Üniversite ö rencilerinde narsistik ki ilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ili kinin incelenmesi, narsisizmin alt ba lıklarıyla de erlendirilmesi, depresyon ve kaygıyla ili kisinin ortaya konularakalanyazında ve klinik alanda referans bir çalı ma olabilmesi amaçlanmı tır.

Ayrıca a a ıdaki sorularda incelenecektir.

1.2.1. Alt Amaçlar

1. Üniversite ö rencilerinde narsistik ki ilik özellikleri, kaygı ve depresyon düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

2. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri, kaygı ve depresyon düzeyleri ya da göre farklılık göstermekte midir?
3. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri, kaygı ve depresyon düzeyleri gelir düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
4. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri, kaygı ve depresyon düzeyleri anne eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
5. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri, kaygı ve depresyon düzeyleri baba eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
6. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile depresyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri kaygı düzeylerini yordamakta mıdır?
9. Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri depresyon düzeylerini yordamakta mıdır?

1.3. Çalışmanın Önemi

Yapılan literatür taramasında, özellikle kaygı ve depresyon ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmasına rağmen, bu çalışmalar içerisinde narsistik kişilik bozukluklarının da yer aldığı araştırmaların literatürde sınırlı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin çalışmaların ise alan yazında bu üç değişkenin olmadığı göz önüne alınarak, araştırmamızın hem gelecekteki bilimsel çalışmalara hem de alanyazına önemli katkılar sağlayacağı varsayılmaktadır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin narsisizm, depresyon ve kaygı ilişkilerini ayrıntılı bir şekilde ele alırken bu ilişkiye etki eden dinamikleri anlamaya çalışmaktır. Bu durumun üniversite öğrencilerinin narsistik konusunda riskli grupta yer aldığı düşünülmektedir. Klinik olarak, narsistik kalıplarda birey tamamen kendi kendine yeterli olduğu ve başkasının yardımına ihtiyaç duymadığına inanmaktadır. Bundan

dolayı yapılacak olan bu çalı mada narsistik, kaygı ve depresyon ile ilgili daha bilinçli adımlar atılmasıyla bu konuda klinik psikolojiye katkı sa layaca ı dü ülmektedir.

1.4. Çalı manın Sınırlılıkları

1. Ara tırma facebook, instagram, whatsapp ve mail kullanan üniversite ö rencileri ile sınırlıdır.
2. Bu çalı mada Demografik Bilgi Formu, Narsistik Ki ilik Envanteri (NKE), Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE) ve Beck Depresyon Ölçe i (BDÖ) ile sınırlandırmı tır.

1.5. Tanımlar

Kaygı;Barlow (2002) tarafından tanımlandı ı gibi, gözlem yapılmasına izin veren korkutucu bir durumun yoklu unda ortaya çıkan sık görülen bir endi e halidir.

Depresyon; Depresyon duygusal bir çökü yaratır ve bu çökü ün bir sonucu olarak, sadece depresyona neden olan unsur de il, aynı zamanda etrafında meydana gelen olaylar da olumsuz olarak de erlendirilmektedir. Hayattan zevk alma ve do ru muhakeme etme yetene inde bozulma meydana gelmektedir(Blackburn, 2003).

Narsisizm;A ırı öz-sevgi, öz-ihti am ve öz-merkezcilik, psikolojide narsisizmi tanımlamak için kullanılan terimlerdir. Narsisizm, normal narsisizm ve patolojik narsisizm olarak incelenmektedir(Budak, 2009).

BÖLÜM 2:

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LG L ARA TIRMALAR

2.1. Narsizm Kavramı

Cihangiro lu vd. (2015), günümüz bireylerinin nesilden ba ımsız olarak en ayırt edici özelliklerinden birinin "benmerkezci" olduklarını belirtmektedir. Bu sürekli kazanma arzusu, vericinin yenilgiyi kabul edememesi, kendini evrenin merkezi olarak görmesi, abartılı bir "önemli olma hissi", di er insanların önemsiz oldu unu dü ündü ü eylere sahip olmak, empati eksikli i ve kibirlilik gibi davranı larda ortaya çıkabilmektedir(Amerikan Psikiyatri Birli i, 2000).

Genel olarak, narsisizm, bir ki inin kendi manevi ve bedensel benli ine veya kimli ine olan a ırı ba lılı ı ve sevgisinin yanı sıra kendine hayranlık ve empati kuramama anlamına gelmektedir(Seward, 2007). 1898'de "narsisizm" terimi ilk olarak psikiyatri literatüründe kullanılmı tır. Yunan mitolojisinde, suda tam tersini görenek, bunu gören ve hayatının asla ula amayaca ı, gözlemci sevgilisine a ık olan psikanalitik teori, Havelock Ellis'in psikolojik fenomenlerini açıklayan ilk ki iydi: "bireyin cinsel dürtülerinde, neredeyse tamamen kendine hayranlık, özümşenerek kaybolmasına yol açan bir e ilim düzeyinde "Narcissuslike" terimi ilk kez gözlemlenmi tir. Bu çalı ma Freud'un dikkatini çekti ve onun üzerinde derin bir etkisi olmu tur. Sigmund Freud " 1914'te meta-psikoloji teorisini olu tururken ve klinik ara tırmalarını yaparken narsisizmi odak noktası olarak kullandı ı dü ünülmektedir(Raskin ve Howard, 1988). Bugün narsisizm, Freud'un ara tırmalarının ana teması olarak kabul edilmektedir (Miller ve Campbell, 2008).

2.1.1. Narsizmin Boyutları

Narsisizmi 4 ayrı uyumluluk derecelerine ayırmı tır. Boyutlar arasında otorite, kendine hayranlık, üstünlük ve sömürücülük olarak ayırmı tır(Emmons, 1987).

- Otorite: Hakimiyet, saldırganlık, liderlik, kritiklik ve özgüven otoritenin örnekleridir.
- Te hircilik: Gösteri merakı, heyecan arama, dı a dönüklük, dürtüleri kontrol edememe.
- Sömürücülük: taatsizlik, uyumsuzluk, dü manlık, ba kalarına ilgi eksikli i ve ho görüyü içerir.

- Hak iddia Etme: Hırs, güç, tahakküm, öfke, edepsizlik, kendini kontrol etme ve ba kalarına kayıtsızlık hakkında iddialarda bulunmak.
- Kendine Yeterlilik: Atılganlık, ba ımsızlık, özgüven ve ba arılı olma arzusu, kendi kendine yeterlili in örnekleridir.
- Üstünlük: Sosyal varlık, kendine güven ve narsisistik ego i irme.
- Kendini Be enme: Fiziksel olarak güzel oldu unuza ve ba kalarının da aynı inandı ına olan inançtır.

Narsisistik insanlarda her bile enin farklı bir karma ıklık seviyesi vardır. Sonuç olarak, sosyal durumlarda veya i 'te çe itli ki ilik özelliklerine sahip görünen ancak aslında narsisistik olan ki ilerle tanı mak mümkündür (Atay, 2010).

2.1.2. Patolojik ve Normal Narsisizm

Narsisizm kavramı söz konusu oldu unda, normal / sa lıklı narsisizm ve patolojik narsisizmi iki ayrı yapı olarak ele almanın meslek için daha uygun oldu u konusunda fikir birli i vardır(Falkenbach, Howe ve Falki, 2013). Sa lıklı narsisizm, bir ki inin kendi yerel ortamında kendisiyle veya insanlarla uyum sa lama algısı ve ki ilerarası etkile imlerde denge duygusu olarak tanımlanır (Rozenblatt, 2002).

çsel narsisistik arzularımızister çocuklar ister yeti kinler olsun, ba kaları tarafından sevmek, kabul edilmek ve takdir edilmektir. Amaç, çevreden kabul almak ve önemli bir di erinden kaynaklandı ına inandı ı de eri talep etmektir. Yeti kinlikte belirli ihtiyaçları açıkça ifade etmek uygun olmasa da bu arzunun ortadan kalktı ını göstermez. Normal / sa lıklı narsisizmi olan yeti kinlerin güçlü bir benlik duygusuna sahip oldukları söylenir. Bu insanlar sosyal ya amlarından sorumludurlar ve sorunlarla etkin bir ekilde ba a çıkmak için narsisistik savunma mekanizmasını kullanabilirler (Falkenbach, Howe ve Falki, 2013).

Öte yandan, patolojik narsisizm, bu alanda sadece bebeklik döneminin erken evrelerinin ötesinde tartışılabilir bir kavram olarak görülmektedir. Ba a çıkma süreçlerine verilen zarar ve uygun ba a çıkma stratejilerini kullanamama, bireyin olumlu benlik algısı tehdit edildi inde veya tehlikeye girdi inde (örneğin firar, ele tiri, ba arısızlık, reddetme, vb.) ortaya çıkabilir. Bu patolojik narsisizm olarak bilinir ve bireyin ya amda i lev görme

yetene i ile ilgili sorunlara neden olur (Pincus ve Lukowitsky, 2010). Yeti kinlikte ba kaları hakkında ilgisiz görümlerine ra men, di er insanların fikirlerini ve isteklerini beslemeye içsel olarak tamamen açık oldukları iddia edilmektedir. çsel olarak, yetersizlik ve de ersizlik duygularına o kadar kapılırlar ki, içsel süreçte ya adıkları kötü özellikleri ba kalarına yansıtarak gev emeyi tercih ederler, böylece fark edilmezler ve ki i yaralanmaz. Sonuç olarak, bireyler olumsuz duygulara ve onlara yöneltilen ele tirilere a ırı duyarlıdır (Kernberg, 1975). Patolojik narsisizm, kendisiyle ilgili obsesif dü ünceler ve eylemler, a ırı dikkat arzusu ve sosyal olarak baskın olma ile karakterizedir. Patolojik narsisizmde, ba kalarının ihtiyaçlarına ve duygularına kayıtsız kalmak, empati eksikli i ve/veya ba kalarının günlük ya amdaki beklentilerini kar ılamaya a ırı güvenmek, sürekli övünmenin yanı sıra patolojik narsisizmde görülmektedir(Falkenbach vd., 2013).

2.1.3. Büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm

Büyüklenmeci narsisizm kendini kibir, saldırganlık, tahakküm, te hircilik, dı adönüklük ve güçlü özgüven ile gösterirken, kırılğan narsisizm kendini içe dönüklük, antagonizm, yetersizlik duyguları ve zayıf benlik saygısı ile gösterir (Göz Kırpma, 1991; Miller vd., 2011). Dı adönüklük ve yetkinlik, büyük narsisizm ile olumlu bir ekilde ili kilidir, ancak yumu aklık ve nevroitiklik bu özellik ile olumsuz bir ekilde ba lantılıdır. Öz-bilinç, kırılğanlık, üzüntü ve kaygının hepsinin büyük narsisizm ile olumsuz bir ili kisi vardır. Yumu ak ba lılık, dı a dönüklük ve sorumluluk, ki ilik özellikleri ve ho duygular ile olumsuz yönde ili kiliyken, kırılğan narsisizm nevroitiklik ile olumlu bir ekilde ba lantılıdır. Ek olarak, kırılğan narsisizm öz-bilinç, öfke ve saldırganlı a duyarlılık, melankoli, kaygı ve dürtüsellik ile ba lantılıdır (Miller ve Maples, 2011). Bu çalı mada kullanılan narsisizm terimi, kırılğan narsisizm, patolojik bir durum veya ki ilik bozuklu u yerine, genel popülasyonda bir ki ilik özelli i olarak büyülenmeci narsisizmi ifade eder. Büyülenmeci narsisizm iki boyuta ayrılır; narsisistik hayranlık ve narsisistik büyülenmeci olarak de erlendirmektedir.

Kendini i irmek ve gerçekçi olmayan olumlu fikirler, kendine odaklanma, hak kazanma duygusu, ki ilerarası ba lantılar ve ba lar için küçümseme ve empati eksikli i narsisizmin özellikleridir (Campbell ve Foster, 2007).

Narsisizmi iyi ya da kötü olarak sınıflandırmak yerine, narsisizmin çe itli unsurlarının yanı sıra sosyal ba lam ve etkilerine odaklanmak daha yararlı olabilir. Sosyal ko ullarda,

narsisizm, sosyal ili kileri ba latmak ve lider olmak gibi bazı faydaların yanı sıra iyi bir imaj ve yetene e sahip olmak gibi sonuç de i kenlerine sahiptir. Öte yandan narsisizmin, ili kileri sürdürmek ve uzun vadeli kararlar almak gibi sosyal ko ullarda ve yeterli öz-bilgi gibi sonuç de i kenlerinde bazı zararlı etkileri oldu u gösterilmi tir (Campbell ve Foster, 2007). Büyülenmeci narsisizm böyle olumlu benlik vadeli ili kiler kısa süreli ili kiler, ili ki güçlü ü gibi olumsuz sonuçları, saldırganlık ve yalan dolan kısacası algı, liderlik ba arı ve ki ilerarası ba arı olarak olumlu sonuçlar ba lanmı tır (Campbell ve Campbell, 2009).Narsisizm, kendi kendini kontrol mekanizmalarını, ki ilik özelliklerini ve birbiriyle ili kili olmayan veya hatta antagonistik görünen ki ilerarası yansımaları içerdinden a ırtıcı bir kavramdır (Back ve di erleri, 2013). Narsisizmin faaliyet gibi olumlu yönleri kısa vadeli ili kilerde ve ortaklıkların ilk a amalarında daha belirgindir, ancak saldırgan davranı gibi olumsuz yönler uzun vadeli ili kilerde ve ko ullarda daha belirgindir (Campbell ve Campbell, 2009; Back ve ark., 2013). Ba ka bir ara tırmaya göre, iddialı davranı popülaritesini arttırırken, agresif davranı popülaritesini azaltır (Kufner, Nestler ve Back, 2013). Bu bulgular narsisizmin de i en dinamiklere sahip çe itli mekanizmalarla ba lantılı oldu unu göstermektedir.

Ki ilik ve sosyal psikoloji, kendini geli tirme ve kendini korumanın genel kavramlar oldu una inanmaktadır. nsanlar olumlu benlik algısını geli tirmeye ve kendilerini olumsuz benlik algısına kar ı korumaya yönlendirilir. Kendini geli tirme ve kendini koruma açısından, motivasyon teorileri insanın zevk aray ının hedonik ilkesini ve ıstıraptan kaçmayı olarak ele alınmaktadır(Higgins, 1998; Alicke ve Sedikides, 2011; Back vd., 2013). Olumlu benlik algısı, hem kendini geli tirmenin hem de kendini korumanın amacıdır. Bu temel motifler görkemli narsisizm merce inden bakıldı nda, asıl amaç muhtemelen benli i yaratmak ve korumaktır (Back vd., 2013).

Narsisizmin alt boyutları çe itli özellikler gösterdi inden, ara tırmalar alt boyutlarının genel puan yerine ba ımsız olarak analiz edilmesi önem arz etti i dü ünülmektedir. Bu çalı mada kullanılan narsisistik rekabet ve hayranlık modeline göre, narsisizm pozitif olarak birbirine ba lı fakat aynı olmayan 2 özelliğten olu turulmaktadır. Asıl amaçlarını savunmak için, yüceltilmi benlik, narsistler iki ayrı sosyal teknik kullanırlar. Bir seçenek, sosyal ilgiyi ortaya çıkarmak için kendinizi tanıtmaktır. İkinci seçenek, sosyal ba arısızlıktan kaçınmak için kendilerini korumalarıdır. Bu iki yöntem tarafından alınan duygusal-motivasyonel, bili sel ve davranı sal yollar çok farklıdır. Bununla birlikte, bu iki

teknik karlılık olarak faydalıdır, çünkü her ikisi de ana amaç olan yüceltilmiş benlik in korunmasına yardımcı olur (Back vd., 2013).

Büyük narsisizmin rekabet unsurları ile öz-düzenleme mekanizmaları, hayranlık ve kendini savunma tarafından yönlendirilen dümanca yönü ve kendini geliştirme tarafından yönlendirilen narsisizmin eylem yönü, narsisistik hayranlık ve rekabet kavramı ile açıklanmaktadır (Leckelt vd., 2016).

Patolojik narsizm ve non-patolojik narsizm, narsizm görkemli ve kırılabilir narsizm, narsizm açık ve örtük narsizm, narsizm açık ve örtük narsizm, narsizm açık ve örtük narsizm, narsizm açık ve örtülü olmayan patolojik narsizm, açık narsizm, narsizm ve görkemli olumlu örtük narsizm, patolojik narsizm, ve kırılabilir narsizm genel olarak olumlu psikopatoloji ile bağlantılı refahı ile ilgilidir. Narsizm ve mutluluk arasındaki bağlantıyı inceleyen bir çalışmada, açık narsizmin mutlulukla olumlu bir şekilde ilişkili olduğu, örtük narsizmin olumsuz bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Mutluluk ve benlik saygısı arasındaki ilişkiye bakıldığında açıkça narsizm ve örtük narsizm benlik saygısına aracılık eder. Açık narsistler daha mutludurlar çünkü yüksek bir öz-değer duygusuna sahiptirler, ancak örtük narsistler mutsuzdurlar çünkü öz güvenceden yoksundurlar (Rose, 2002). Narsizm ve benlik saygısı arasındaki bağlantı üzerine yapılan çalışmalar, ikisinin açıkça olumlu bir şekilde ilişkili olduğunu belirtmektedir. Kendine saygının narsizm ve dürüstlük arasındaki bağlantıyı tamamen tamponladığı söylenir (Sedikides, Rudich, Gregg, Kumashiro ve Rusbul, 2004). Öte yandan, uzunlamasına çalışmalar narsizmin mutluluğunun bir belirleyicisi olmadığını bulmuştur. Zuckerman ve O’loughlin’e (2009) göre, narsizm benlik saygısının ileriye dönük bir belirleyicisi değilken, benlik saygısı narsizmin ileriye dönük bir belirleyicisi değildir.

2.1.4. Narsizm ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Brown (2004), affetme ve nefret arasındaki bağlantıyı ve bu duygulardaki narsizmin rolünü, 180’i kadın ve 68’i erkek olan 248 üniversite öğrencisiyle yapılan bir araştırmada, inceleme yapılmıştır. Bulgulara göre, düşük bir kin duygusuna sahip olanlar, cinsiyet ya da sosyal özsayıdan ile ilgisi olmayan yüksek bir nefret ve narsizm duygusuna sahiptir.

Narsistik kişilik yapısına sahip ergenler, ergen bireylerle yapılan araştırmalara göre, istemedikleri ve istemedikleri yönde gelen koşullar karşısında savunmacı davranırlar.

Sözel veya fiziksel saldırganlık gösterme yöntemini seçmekte bile isteksiz de iller (Temel, 2008). Narsisistik bir ki ilik yapısına sahip bireyler agresif davranı lar sergilerler ve demografik özelliklerden biri olan ya tan ba ımsız olarak di er ki iyi veya bireyleri küçük dü ürmekten çekinmezler. Ayrıca, katılımcının bir ba ka demografik özelli i olan" e itim durumu", narsisistik ki ilik yapısından çok farklı de ildir. Bununla birlikte, bir ara tırma, lisansüstü ve lisans katılımcıları arasında e itim durumuna göre genel narsisistik özelliklerde herhangi bir de i iklik bulamamasına ra men, "karar verici olmak benim için hiçbir ey önemli de il. nsanlar her zaman otoriteme saygı duyuyor gibi görünüyor "yüksek lisans ö rencilerinin lisans ö rencilerinden daha narsisistik olmasıyla sorularını farklı cevapladıkları ke fedilmi tir(Atay, 2009).

Narsisizm üzerine projektif ve nesnel ara tırma bulgularının kar ıla tırılması ve kar ıtlı ının bir sonucu olarak, bunlar dikkat çekicidir. Objektif testlere göre narsisizm ve demografi arasında net bir pozitif veya negatif ili ki bulunmamı tır(Atay, 2009).

Ayan (2010), çe itli endüstrilerde çalı an 130 ki i üzerinde ara tırma yaparak bir ili ki a ı olu turma yetene i ile uluslararası ma tutumu arasındaki muhtemel ba lantıda narsisizmin uyumlu ve uyumsuz yönlerinin i levini incelemi tir. Ara tırma ba lantı kurma kapasitesinin uluslararası ma tutumunu etkiledi ini, ancak narsisizmin seçilmi yönlerinin ara tırmasının bir sonucu olarak söz konusu ili ki üzerinde hiçbir etkisi olmadı ını bulmu tur.

Sosyal medyanın artan önemi ile birlikte, bu konuyla ilgili çalı malar da yo unla mı tır. Carpenter (2012), hepsi facebook üyesi olan ve ya ları 18 ila 65 arasında de i en 292 katılımcıyla bir çalı ma yürütmü tür. Çalı masında, kendini tanıtmaya ve antisosyal davranı arasındaki ba lantının yanı sıra te hircilik ve iddia/sömürünün alt boyutlarının ili kisini ara tırmı tır. Kendi reklamını verme davranı ı (profil durumunu, foto rafı ve bilgileri güncelleme vb.) nke'nin te hircilik alt boyutu tarafından tahmin edilmektedir; iddia/sömürü alt boyutunun antisosyal davranı ı öngördü ü de gösterilmi tir (örne in, insanlar profillerini güncellediklerinde veya olumsuz yorumlarla geri döndüklerinde yorum yapmazlarsa öfke gibi) öngördü ünü göstermi tir.

Ya ları 18 ile 75 arasında de i en 579 ki i ile, narsisizm ile psikolojik refah arasındaki ba lantıyı duygular ve duygu düzenlemesindeki zorluklar ba lamında ara tırmı tır. Ara tırmasının bir sonucu olarak büyükmeci narsisizmi ile ya am mutlulu u arasında olumlu bir ili ki oldu unu bulmu tur(Akıncı, 2015).

Altun (2015), 380'i erkek, 499'u kadın olmak üzere 879 üniversite öğrencisi ile narsisizm ve dindarlık arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırması sonucunda cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise türleri, ailelerinin sosyo-ekonomik ve ebeveyn sağ kalımı değişkenlerine göre dindarlık ve narsisistik eğitim düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir. Ayrıca narsisistik eğitim seviyelerinin cinsiyet ve yaşa göre değişmediğini de belirtmiştir.

2.2. Kaygı Kavramı

Kaygının birçok farklı tanımı olsa da araştırmacılar Monat ve Lazarus (1985) bunun hoş olmayan bir duygusal durum olduğunu konusunda hemfikirdir. En geniş anlamıyla, kaygı Budak tarafından "tehlike veya felakete maruz kalma korkusu veya beklentisinin neden olduğu irrasyonel korku" olarak tanımlanmaktadır (Budak, 2005). Anksiyetenin insan büyümesinin doğal bir bileşeni olmasına rağmen, çoğumuz stresli veya tehlikeli durumlarla karşılaşmaya kaldığımızda endişe duyuyoruz ve endişemize genellikle panik, terör, rahatsızlık ve korku gibi duygular ekleniyor (Burger, 2016). Öte yandan kaygı, nesnel olduğu için korkudan farklılık göstermektedir (Budak, 2005).

Kaygı hem olumlu hem de kötü bir duygu olarak görülebilir. Anlaşılmaz ve rahatsız edici ruhsal aktivite, yani kaygıyı olumsuz olarak tanımlayan düşüncelerdir. Kaygı olumlu olarak nitelendirilen ise, korkulan şeylerle karşılaşmaya kalındığında uyarır ve önlemler alır, bireyi daha mutlu ve başarılı olmaya yönlendirir ve en önemlisi karakter ve kişilik gelişiminde aktif rol oynar (Ersevrim, 2005).

Kaygı, bir kişiyi potansiyel bir zarar tehdidi karşısında yanıt vermeye hazırlayan biyolojik bir sinyal olan, açıkça tanımlanabilir bir uyarana bağlı veya ilgisiz olabilecek korku ve endişe ile karakterize edilen farklı bir duygu durumudur. Anksiyete, zaman içinde gelişen ve geleceğe yönelik bir tehlikeye verilen bir tepkidir (Stanley ve Beck, 2000; Uzbay, 2002). Anksiyete ve korku arasında ayırım yapmak zordur ve genellikle bu disiplinlere bağlıdır (Sylvers, Lilienfeld ve Laprairie, 2011). Sinirbilimde anksiyete, bilinmeyen, muhtemelen zararlı uyaranlara bir cevap olarak tanımlanır; öte yandan, korku, belirli bir tehdide cevap olarak karakterize edilir. Anksiyete ve korkunun yakından bağlantılı görünmesine rağmen, bunlar tamamen farklı iki duygudur (Sylvers, Lilienfeld ve Laprairie, 2011; Ohl, Arndt ve Van Der Staay, 2008). Evrim boyunca korunmuşlardır, çünkü türlerin hayatta kalmasına yardımcı olan nörokimyasal, nöroendokrin ve davranışsal reaksiyonları

tetikleyen bir de ere sahiptirler. Anksiyetenin gerçekçi ve olumlu evrimsel sonuçları oldu u görölmektedir. Bizi tehlikeye kar ı uyarır ve fiziksel, bili sel, duygusal ve davranı sal tepkilerimizi yönetmemize, hasarı önlememize ve hayatta kalma ansımızı arttırmamıza yardımcı olmu tur(Sartori, Langraf ve Singewald, 2011).

2.2.1. Normal ve Patolojik Kaygı

Anksiyete, hayatlarının bir noktasında herkesi etkiler. Bir ki inin temel duyularından biri olan kaygı, bireye tehdit olu turan durumlarda yaygındır. Endi e hissi çok güçlü olmadı ı sürece, ki i için çok fazla sorun yaratmaz ve hatta daha iyi çalı masına yardımcı olabilir. Sonuç olarak, kaygı belirli bir e i e ula tı ında, do al ve gerekli kabul edilmektedir(Kelly, 2002).

Davey'e göre, "patolojik kaygı" kaygı ile yakından ba lantılı, i levsiz ve bir ki inin kötü ruh halini ve zorluklarını kötüle tiren bir durumdur (Akt. Kelly, 2002). Ara tırmaya göre, patolojik anksiyete, özellikle yaygın anksiyete bozuklu u ile ba lantılıdır. Anksiyete sık ve güçlü bir ekilde ya andı ında, bir ki inin dengesini etkiler ve çe itli psikolojik sorunlara yol açmaktadır. Öte yandan, anksiyete, bireyin ya ına ba lı olarak normal veya anormal olarak sınıflandırılabilir. Örne in, bir çocu un annesini 1-2 ya ında terk etti inde ayrılık kaygısına kar ı korkuları ve tepkileri tipik olsa da, bir yeti kinin böyle bir endi eye sahip olması normal de ildir (Çifter, 1985).

Allwright ve Bailey'e (1991) göre, bir bireyin kaygı düzeyi makul bir seviyenin üzerine çıkmazsa, duyguların ya amları üzerinde uyumlu bir etkisi olacak ve endi e duygusundan olumlu etkilenecektir. Bu durumda, bir ki i çevresine uyum sa layabilecek ve kendini çevresel tehlikelerden tespit etmede ve savunmada etkili olacaktır (Yıldız, 2007). Öte yandan, kaygı, insanların belirli bir senaryo veya korkunç bir ya am olayıyla kar ı kar ıya kaldıklarında ya adıkları korkuyu da kapsar. Bu tür bir korku, patolojik kaygıya ilerleyebilecek yüksek düzeyde endi eye neden olur. Ba ka bir deyi le, kaygının bireyin fiziksel, duygusal ve davranı sal refahı üzerinde bir etkisi vardır (Greenberger ve Padesky, 2001).

2.2.2. Durumluk ve Sürekli Kaygı

Spielberger ve arkadaşları, iki faktörlü anksiyete hipotezine göre kaygıyı iki türe ayırdılar: Durumluk ve sürekli kaygı olarak de erledirmilerdir(Eysenck, 2005). Anksiyete, bir ki i potansiyel olarak zararlı veya ho olmayan bir durumla kar ı kar ıya kaldı ında ortaya çıkan bir korku türüdür. Sürekli kaygı ise, nesnel bir nedenin yoklu unda devam eden ve oldu unda anormal derecede uzun süreli ve ıddetli olan kaygıdır (Gökçe ve Dündar, 2008).

Zararlı olabilecek olaylar kar ısında her bireyin endi e belli bir düzeyde ya ar. Potansiyel olarak zararlı durumların neden oldu u korku ve endi e geçici ve do al endi e olarak kabul edilir. Durumsal kaygı bunun için bir terimdir. Stres yüksek oldu unda, durumun kaygı seviyesi yükselir ve stres dü ük oldu unda dü er. Öte yandan, bazıları sürekli huzursuz ve genellikle mutsuzdur. Ç nedenler, çevresel tehlikelerle hemen ili kili olmayan bu tür endi elere neden olur. Anksiyete, bir ki i benlik saygısının tehlikede oldu una inandı ında veya stresli olayları algıladı ında ortaya çıkar. Bu aynı zamanda kalıcı kaygı olarak da bilinir. Sürekli kaygı, birçok insanın sahip oldu u bir ki ilik özelli didir (Yılmaz ve Kuruç, 2012).

Kaygı, sıklıkla endi eli olan ki ilerın zaman içinde sürekli bir endi e durumuna e ilimli oldukları ve bunu çe itli farklı kaygı durumlarının (sosyal, fiziksel vb.) izleyebilece i bir durumdur.) (Ree vd., 2008).

Kaygının hakim oldu u durumlarda, davranı lar gerçe i tam olarak yansıtmayabilir. Sosyal etkile imlerde hissedilen tehdit genellikle kurgusaldır ve gerçekli in yanlı anla ılmasına dayanır(Gümü , 2006)

Öte yandan, sürekli kaygı (özellik kaygısı), bir ki inin kaygı ile ilgili ya ama e ilimidir. Bu endi eden muzdarip bir ki i, mevcut ko ullarını ve ya amlarını stresli olarak algılar ve yorumlar. Nesnel standartlara göre, bir ki i nötr olarak kabul edilen ya amları kendileri için bir tehdit ve risk olarak görür. Durumsal kaygı, yüksek kalıcı kaygısı olan ki ileri di er insanlardan daha sık ve yo un bir ekilde etkilemektedir(Spielberger, 1966).

Öte yandan, durumsal kaygı, bir ki inin stresli ya amının bir sonucu olarak sahip oldu u öznel bir endi edir. Otonom sinir sisteminde uyarılma sonucu terleme, sararma, kızarma ve titreme gibi fiziksel de i iklikler (Öner ve Lecompte, 1983) biyolojik olarak bir ki inin gerginlik ve memnuniyetsizlik duygularının bir belirtisidir. Öte yandan, sürekli kaygı, bir

kiinin herhangi bir olay veya senaryoda kaygı ya ama iste i olarak tanımlanmaktadır (Newbegin ve Owens, 1996). Endi e ile birlikte, birey memnuniyetsiz ve mutsuz hisseder. Anksiyete düzeyi yüksek olan kiilerin kolayca yaralandı ı ve kötümser oldu u gösterilmi tir (Öner ve lecompte, 1983). Ayrıca, bu iki anksiyete de ikeni birbirinden farklı olsa da, birbirleriyle tamamen ilgisiz de ildir ve aralarında mütevazı bir ba lantı (.33 ile. 66 arasında) bulunmaktadır. Spielberg (1966), belirli bir anda reaksiyonun yo unlu unu ve iddet senaryosunda belirli bir derecede sürekli kaygısını, yani belirli bir endi e türünün fizi inde potansiyel enerji olarak ortaya çıkarmak için kesintilerin farklılıklarını içeren gizli bir yol ortaya koymu tur.

2.2.3. Kaygı ile İlgili Yapılan Ara tırmalar

Kaygı üzerine çe itli çalı malar olmasına ra men, ara tırmacılar bunun bir ki i için ho olmayan bir duygu oldu una inanmaktadır. Bazı akademisyenlere ve gerçeklere göre bir endi e ça ına girmi durumdayız. "Endi elerimiz atıldı mı yoksa insanlar daha mı ikayet ediyor?" bir ara tırmacı, bu sorunun cevabını belirlemek için bir anket uyguladı tır. 1950'lerden 1990'lara kadar, bu ara tırmacı çalı malarda kaygı ortalamalarına bakmı tır. Çalı manın bulgularına göre, anksiyete düzeyleri son 40 yılda ortalama olarak artmı tır(Twenge, 2000).

Çalı masında, ergenlerde kaygı ve benlik saygısı arasındaki ili ki düzeyleri arasında güçlü bir ba lantı oldu u belirtmi tir. Ergenlerin durum kaygısı düzeyleri, cinsiyet de ikenine ba lı olarak erkek ve kadın ergenler arasında farklılık göstermi tir. Daha dü ük sosyoekonomik düzeylerde kız ve erkek çocuklar arasında sürekli kaygı düzeyleri benzer olsa da, daha yüksek sosyoekonomik düzeylerde kız ve erkek çocuklar arasında sürekli kaygı puanları farklıla maktadır(Bilgin, 2001).

Rea, ö renme güçlü ü çeken çocukların davranı larını ara tırmı tır. Bu çalı mada, ö renme güçlü ü çeken çocukların çeli kili duygulara sahip oldukları, içe dönük oldukları ve gergin oldukları bulunmu tur (Rea, 2002).

Öte yandan Alisinano lu, ebeveynlerin e itim konumunun çocuklarının kaygı ile ilgili davranı sorunları üzerinde hiçbir etkisi olmadı ını bulmu tur. Alisinano lu ve meslekta ları, anne ya ının çocukların kaygı düzeylerini etkiledi ini, anneleri 25-30 ya arası çocuklar ile anneleri 31 ila 35 ya arası çocuklar arasında meydana gelen farkı belirtmi tir. Aynı çalı mada, annelerin çalı ma ahlakı ile çocuklarının kaygı durumu

arasında anlamlı bir fark yoktu, ancak bunun çalı madaki sınırlı sayıda çalı an anne çocu u ile ili kili oldu u dü ünülüyor. Benzer ekilde, çocukların kaygı düzeylerinin ailelerinin sosyoekonomik durumuna göre önemli ölçüde de i medi i bulmu tur. Bunun nedeni, ço u annenin sadece temel e itimi tamamlamı olmasındır (Alisinano lu, 2003).

2.3. Depresyon Kavramı

Depresyonu kategorize etme giri imleri M.Ö. dördüncü yüzyılda yazılmı ve Hipokrat melankoli (siyah safra) ifadesini yaratmı tır. "Folie circulaire" kelimesi 1854 yılında Fransız psikiyatristler tarafından bu durumu döngüsel olarak tanımlamak için kullanılmı tır. Takip eden yıllarda belirgin bir tetikleyicinin varlı na veya yoklu una dayanan kategorizasyon, DSM-III (1980) ile birlikte semptom kümelerinin varlı na dayanan tanı noktasına gelmi tir. Bir tetikleyicinin varlı nın tedavinin seyrini veya tedaviye yanıt vermeyi etkiledi i gösterilmedi inden, depresyon, spesifik tanı kriterlerini kar ılayarak onsuz te his edilebilir(Akiskal, 2005).

Depresyon, haftalar veya aylar süren, düzenli olarak tekrar eden ve bir ki inin i lev görme yetene ini etkileyen semptomlardan kaynaklanır (Rihmer ve Angst, 2007). Depresyon kelimesi, "dü ük" anlamına gelen Latince "depressus" kelimesinden kaynaklanmaktadır (ı ık, ı ık ve Taner, 2013). Psikomotor disfonksiyon, bili sel ve duygusal anormalliklerin yanı sıra önemli bir mortalite ansına neden olan bir durumdur (Lesch, 2004). Bir ki inin hastalık öncesi ilgisini, onlara zevk getiren eylere ve karamsarlı a, çökü e ve ne esizli e olan ilgisi olarak tanımlanan depresyon, her ikisi de ho nutsuzluk duygularını içerir. Zihinsel ve fiziksel canlılıkta bir azalmanın neden oldu u bir psikomotor yava lık bu ruh halini karakterize eder. Minimal dü ünme içeri i ile bili sel bir gecikme ve i leyi te bir azalma meydana gelir(I ık vd., 2013).

Bu tür duygular, ki inin hayatındaki travmatik olaylara sık görülen bir tepkidir. Ortaya çıkan her özde duygusal durum depresyon olarak görülmemelidir. Bu tür duygular, ki inin günlük ya amını ve i levsellili ini etkiledi i noktaya kadar depresyonda sürekli ve kapsamlı bir ekilde izlenir. Dekontamine edildi inde, ya am boyu prevalansı yüzde 1.5 ila yüzde 19 olan depresyon, yüksek tedavi maliyetleri, yüksek mortalite ve morbidite oranları ile çok önemli toplumsal sorunlar yaratmaktadır (Olchanski vd., 2013). Depresyonun yarattı ı istihdam ve sosyal kayıpların yanı sıra kronik depresyonun özelli i ve mevcut faaliyetlerde üretti i aldatmacalar nedeniyle güç kaybı açısından tüm tıbbi bozukluklar arasında 4.

genel popülasyona göre daha fazla depresyon prevalansına sahiptir ve sigara bağımlılığı iddetli depresyonu olan kişilerin yüzde 44,7'sini etkilemektedir (Mykletun vd., 2008).

Bedensel hastalıklar beynin düzenleyici ve bütünleştirici süreçlerine doğrudan veya dolaylı olarak zarar verebilir (Ouzhaneli, 2001). Ayrıca, depresyon, kişinin uzun süre çalışmaya yeteneğini bozabilecek bir durumdur. Genellikle fiziksel hastalıklarla birlikte ortaya çıkan depresyon, hastalığın prognozu üzerinde zararlı bir etkisi olan önemli bir risk faktörüdür. Sonuç olarak, hastalığın bireyin yaşamında neden olduğu değişikliklerin yanı sıra durumun birey için ne kadar önemli olduğunu vurgulamak çok önemlidir (Sertöz, 2012). Kronik hastalıkları olan kişiler hem fonksiyonel hem de genel sağlık sorunlarından muzdarip olabilir. Bu bozukluk, bir kişinin tedaviye uyum sağlamasını zorlaştırır ve psikolojik sorunlara zemin hazırlar (CADTH, 2015).

2.3.2. Depresyon tanısı ve kriterleri

Günümüzde, depresyonun bütün belirtilerini kapsayan ve tüm sebeplerini ortaya koyan bir teori bulunmamaktadır. Dolayısıyla, depresyona birden çok faktörün neden olduğu kabul edilmektedir (Jonge, Wardenaar ve Wichers, 2015).

Bunalıma giren hastalarda; uykuda ve beslenmede bozukluklar, cinselliğe karşı duyarsızlaşma, enerjide genel olarak azalma, dikkatde zorluk, düşük tansiyon, sırtta ve kafada meydana gelen belirgin ağrı, sebepsiz öfke patlamaları, kalabalık ortamlara ve sessizlik tahammül seviyesinin düşmesi gibi somatik belirtilere rastlanmaktadır (Bakır vd., 1997). Gerçek depresyon vakalarında hastada yineleyen intihar düşüncelerine rastlanması iyileştirme mekanizmasının erkenden başlamesi gerekliliğini ve tedavinin göz ardı edilemeyecek şekilde önem arz ettiğini göstermektedir (Ören ve Gençdoğan, 2007). Fiziki olarak bunalımda yemek yeme, uyku ve uyanıklık düzeninde bozulmalar gözlemlenmektedir. Bununla birlikte kilo kaybı meydana gelebilmektedir. Duygusal olarak meydana gelen değişimler ise suçluluk, hiddet, asabiyet, acı olarak kendini göstermektedir. Tam anlamıyla bir iyileşme söz edilebilmesi için bireyin duygusal, davranışsal ve bilişsel bir bütünlüğü olması gerekmektedir.

Bunalıma giren kimi insanlar, önceki yaşlarında çaresizliği öğrenmişlerdir. Hayatlarının daha önceki yıllarında yaşadıkları vakalar, onlara umutsuzluğu öğretmiş ve onlar için artık kurtuluşun imkanı kalmamıştır. Bu nedenle, depresyon geçmişi olan insanlar karşı

kar ıya kaldıkları küçük engeli bile a ılması imkansız olarak görmeye ba layabilirler (Tan, 2008).

DSM V tanı kriterlerine inceledi imizde,

1. Depresif duygu durum: Ki inin kendini bo lukta hissetmesi, her eyin olumsuz tarafını görmesi, a lamaklı olması, de ersiz hissetme, harcanan çabaların hiçbir anlam ifade etmemesi.

2. Daha önce yapılmaktan ho a giden eylere olan ilgide azalma olması, zevk alamamak, yapılan i e konsantre olamamak.

3. Suçluluk hissi: Bireyin gerçek veya hayali konularda kendini uygunsuz veya a ırı biçimde ele tirmesi, suçlaması veya ayıplamasıdır. Ki iler, ço u defa içinde buldukları durumun kendi hatalarından kaynaklandı ı dü ünerek önceki ya antılarında kendilerini suçlayabilecekleri bir takım eylemleri kolaylıkla bulmaktadırlar. Ö renci yeteri kadar ders çalı mamakla, i adamı önüne gelenolanakları iyi kullanmamakla, anne çocuklarına yeteri kadar ilgi göstermedi ini dü ünerek, evli çiftler de evlilikleri ile ilgili ellerinden geleni yapmamı olmakla kendilerini suçlayabilir.

4. intihar dü ünceleri: Hayata son verme dü üncesi, genellikle bunalımın iddetinde artı oldukça ortaya çıkmaktadır. Majör depresyonlu hastaların a a ı yukarı altıda birinde intihara te ebbüse rastlanmaktadır. Bu tarz fikirler mutlaka ciddiye alınmalı ve bireyin bunu ya amasına yol açan nedenler ara tırılmalıdır. Mutlak suretle bir uzman tarafından destek alınmalıdır.

E er bireyi profesyonel destek almak için ikna etmek mümkün olamıyorsa, yakınları bir uzmana yönlendirilmelidir.

5. Hatırlayamama, konsantrasyon eksikliği,

6. Sürekli kaygılı olma, korku, gerginlik, huzursuzluk,

7. Uyku düzeninin bozulması,

8. Yorgunluk,

9. Cinsel iste in azalması zevk alamama gibi semptomlar da depresif bozuklu u i aret etmektedir.

Yukarıda yer alan maddelerden majör depresyon te hisi konulabilmesi için dokuz maddelik kriterlerden en az be inin olması ve bu semptomların en az on dört gündür sürüyor olması gerekmektedir. Sadece mutsuzluk duygusundaki artı depresyon tanısı koymak için yeterli olmamaktadır. Ki isel bakımda azalma olması, öncesinde zevk alınan etkinliklere olan ilgi ve istek kayıplarının olması, sözü edilen tanının konulmasında önemli rol oynamaktadır. Bazen de vücudun her hangi bir yerinde a rıyan bölgenin o alanine uzmanı olan bir hekime muayene olunarak organik bir sebep aramaktadırlar. Ancak bu yakınmaların nedeni depresyonla alakalı olarak geli mektedir (Ercan, 2004).

2.3.3. Depresyon Görülme Sıklı ı

Dünya Sa lık Örgütü'ne (WHO, 2017) göre depresyon, dünyadaki en yaygın psikiyatrik hastalıklardan biridir. Depresif semptomların sıklı ı ve depresyonun ya am boyu prevalansı son yıllarda artmı tır (Global Burden of Disease, 2015). Depresyon, insanların ya amlarının bir noktasında yüzde 16,5'ini etkiler (Köhnen vd., 2019). Yüksek ölüm ve morbidite oranları nedeniyle, toplumsal zorluklara da neden olabilir (Olchanski vd., 2013). Ülkemizde depresyon prevalansının %8 ile %20 arasında oldu u tahmin edilmektedir(Do an vd., 1995).

Depresyon her ya tan insanı etkilese de, bu durumun ba langıcı en sık 25 ila 44 ya ları arasındadır(WHO, 2017). Majör depresyon, ya am boyu prevalansın yüzde 18'i ile tekrarlayan bir hastalıktır. Kadınları erkeklerden iki kat daha fazla etkiler (Nolen-Hoeksema, 1987). Bu oranın, ülkeler arası kar ıla tırmalı ara tırmalarda hem Do u hem de Batı ülkelerinde aynı oldu u gösterilmi tir (Weissman vd., 1993). Kadınların ya am boyu depresyon prevalansı yüzde 20 ila yüzde 25 iken, erkeklerin ya am boyu depresyon prevalansı yüzde 7 ila yüzde 12'dir. Bununla birlikte, erkekler ve kadınlar ya landıkça, aralarındaki bo luk azalmaktadır(WHO, 2002).

2.3.4. Depresyon ile ilgili Ara tırmalar

Toplumun yoksullarını olu turan çe itli etnik ve kültürel gruplar arasında depresyonun etkili bir ekilde tanınmaması, depresyon ve sosyoekonomik faktörler arasındaki ba lantıyı ara tıran erken ara tırmalarda yoksullarda daha az sıklıkta oldu u yanıltıcı bir izlenim yaratmı tır (Cimilli 2001). Depresyon, Murphy vd. (1967), yüksek sosyal statüye ba lı bir hastalıktır. Ki inin mesleki pozisyonu arttıkça depresyon prevalansının arttı nı öne süren Bagley (1973), bunu sınıf atlamanın stresine ba lamı tır. Bebbington'a (1978) ise depresyon insidansının sosyodemografik faktörlerle ilgisi olmadı ı ileri sürmü tür(Cimilli 2001).

Banglade kent kültüründe yapılan bir ara tırmaya göre, en yaygın akıl hastalıkları somatoform, ruh hali ve uyku bozuklukları oldu unu belirtmi tir (slam vd., 2003). Kadınlar erkeklere göre daha fazla yaygınlık oranı gösterdi ini belirtmi tir. Bu çalı manın bulgularına göre, depresyon gibi ruh bozuklukları zengin insanlarda daha sık görölmektedir.

Pakistan'da 125 kadın üzerinde yapılan bir ara tırmaya göre sosyal bozukluklar ve yetersiz e itim düzeyi depresyon ile önemli bir ba lantıya sahiptir(Hussein vd., 2004). Pakistan'ın Metropol bölgelerinde, e itim eksikli inin yoksulluktan daha önemli oldu u vurgulanmaktadır (Mumford vd., 2000).

Yazarlar, Pakistan'da, Batı sanayile mi ölkelerde yapılan çalı malarda yaygın olarak vurgulanan anne ölümü, çok sayıda çocuk ve ki isel ba lantı eksikli i gibi faktörlerin etkisinin azaldı nı iddia etmi lerdir. Ki isel ili kilerin kaybı, annelerin kaybı, evde üç veya daha fazla çocu a sahip olma ve i sizlik gibi de i kenler, sanayile mi ölkelerde, özellikle i çi sınıfı kadınları arasında depresyon riskini artıran hassas alanlardır. Bununla birlikte, az geli mi ölkelerde yapılan az sayıdaki çalı malar ise, yoksullu un ve e itim eksikli inin daha önemli faktörler oldu unu bulmu tur. Benzer sonuçlar Afrikalı kökenli Amerikalıların bir çalı masında da gözlenmi tir (Lalongo vd., 2004). Sosyo-ekonomik imkansızlıklar depresyona neden oldu u gözlenmi tir.

Birçok çalı ma, depresyon gibi ruhsal bozuklukların prevalansının, alt sosyoekonomik sınıflardan olanlar arasında orta ve üst sınıflardan olanlara göre daha yüksek oldu u bulunmu tur(Almeida-Filho vd., 2004, Link vd., 1993, Wohlfarth 1997). Sosyal ayıklama, bu bulguları açıklamak için yaygın olarak kullanılan iki teorik yöntemden biridir, di eri sosyal nedensellik yakla ımıdır. Ruhsal bozukluklar ortaya çıkmasında, sosyal seçim

öncelikli de i kenleri ve bireysel özellikleri vurgulanmıştır. Öte yandan, sosyal nedensellik teorisi, fakir ve düşük bir sosyal sınıftan olmanın ruh sağlığı riskini artırdığını göstermektedir (Almeida-Filho vd., 2004). Ritscher vd. (2001), sosyal ayıklama teorisi erkek izofreni vakalarına daha uygulanabilir iken, sosyal nedensellik teorisi tekrarlayan unipolar depresyonu olan kadınlar için en uygulanabilir olduğunu belirtmiştir.

Çalışmalarında Lehtinen vd. (2003) metropollerde depresyonun daha sık görüldüğünü ve kadınlarda daha sık görüldüğünü tespit etmiştir. Çalışma 18-64 yaş arası 12702 kişiden oluşan büyük bir örneklemden oluşuyordu ve Finlandiya, İrlanda, Norveç ve Birleşik Krallık'ı içeriyordu. Meksika'nın yoksul kırsal bölgelerinde yaşayan 20 ila 70 yaşları arasındaki 5457 kadının kesitsel bir çalışmasında, ara tırmacılar düşük gelirli kadınlar arasında önemli bir depresif semptom sıklığı bulunmuştur (Fleischer vd., 2007).

Patel ve Kleinman (2003) yaptığı bir derlendirmede gelir eşitsizliği ile akıl hastalıkları arasındaki bağlantının hala iyi anlaşılmadığını söylemişlerdir. Gelişmiş ülkelerde yapılan ara tırmalara göre depresyon, özellikle kadınlarda düşük gelirli ve eğitim olmayan ekonomik durumlarla ilişkilendirilmiştir. Yoksul bireyler, kaygı ve korkuyu artıran stresörlere ve güvensizlik duygusuna maruz kalmaktadır. Güvenlik fikrinin esasen yaşamansının istikrarı ve sürekliliğini ifade ettiği ve ancak bu şekilde bir sosyal grubun kendini güvende hissedebileceği söylenir.

BÖLÜM 3:

YÖNTEM

3.1. Ara tırmanın Modeli

Bu ara tırmada, üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ara tırmadaki kişisel tarama modeli kullanılmıştır. Kişisel tarama modelleri, iki veya daha fazla deyimken arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için kullanılan ara tırma yöntemleridir (Karasar, 2009).

3.2. Evren ve Örneklem

Ara tırmanın evreni üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Ara tırmanın örneklemini ise 2020–2021 eğitim-öğretim yılında geliştirel örneklem yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üzeri 300 katılımcıdan oluşmaktadır. Ara tırmanın örneklem sayısı evreni bilinmeyen örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Katılımcılara ait betimsel bilgiler tablo 1’de sunulmuştur.

Katılımcılara Ait Bilgiler

Tablo 1.

Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

		F	%
Cinsiyet	Kadın	183	58,7
	Erkek	129	41,3
Ya	18-22	168	53,8
	23-27	88	28,2
	28-32	24	7,7
	32 ve üzeri	32	10,3
	0-1000 TL	6	1,9
Ailenin gelir durumu	1001 TL- 2000 TL	8	2,6
	2001 TL-3000 TL	29	9,3
	3001 TL – 4000 TL	37	11,9
	4000 TL ve üstü	232	74,4
Anne e itim durumu	İlkokul	96	30,8
	Ortaokul	40	12,8
	Lise	78	25,0
	Lisans	91	29,2
	Yüksek lisans	7	2,2
Baba e itim durumu	İlkokul	67	21,5
	Ortaokul	45	14,4
	Lise	90	28,8
	Lisans	87	27,9
	Yüksek lisans	20	6,4
	Doktora	3	1,0
Kiminle yaşıyorsunuz?	Anne ve baba ile	187	59,9
	Anne ile	22	7,1
	Baba ile	2	0,6
	Akrabaların yanında	6	1,9

	Yurt	4	1,3
	Di er	91	29,2
	Hiç yok	4	1,3
Yakın arkada sayısı	1-3 arası	91	29,2
	4-6 arası	145	46,5
	7-9 arası	72	23,1
	Toplam	312	100,0

Tablo incelendi inde, katılımcıların %58,7'sinin kadın, %41,3'ünün ise erkek oldu u anla ılmaktadır. Katılımcıların büyük bir oranı (%53,8)18-22 ya grubunda bulunmaktadır. Katılımcıların büyük bir oranı (%74,4) ailesinin gelirinin 4000 TL ve üstü oldu unu ifade etmi tir. Katılımcıların annelerinin büyük bir oranı ilkokul (%30,8) ve lisans (%29,2) babalarının büyük bir oranı ise lise (%28,8) ve lisans (27,9) mezunudur. Anne ve babası ile ya adı nı belirten katılımcıların oranı %59,9'dur. Katılımcıların büyük bir oranı (%46,5) 4-6 arası yakın arkada ı bulundu unu ifade etmi tir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Ara tırmada katılımcıların ki isel bilgilerini ö renmek amacıyla Demografik Bilgi Formu, Narsistik Ki ilik Envanteri (NKE), Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE) ve Beck Depresyon Ölçe i (BDÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmı tir.

3.3.1. Ki isel Bilgi Formu

Sosyodemografik bilgi formu ara tırmacı tarafından hazırlanmı olupki ilerini bilgilerini ö renmek amacıyla sosyo-demografik bilgi formu verilecektir. Bu formda katılımcıların cinsiyet, ya , gelir durumu, anne-baba e itim durumu, kiminle kaldı ı ve yakın arkada sayısı gibi sorular yer almaktadır.

3.3.2. Narsistik Ki ilik Envanteri (NKE)

Ara tırmada katılımcıların büyülenmeci narsistik ki ilik düzeyini ölçmek amacıyla Narsistik Ki ilik Envanteri kullanılmı tir. Raskin ve Hall (1979) tarafından 54 maddelik geli tirilen ölçe in daha sonra yapılan madde ve faktör analizleri sonucunda 40 maddeden olu an formu geli tirilmi tir (Raskin ve Terry, 1988). NKE 40, 2000'li yılların ba larına kadar yaygın ekilde kullanılmı tir. Ames, Rose ve Anderson (2005) tarafından narsistik

ki ilik e ilimini daha az maddeyle ölçmek amacıyla geli tirilen ölçek toplam 16 madde çiftinden olu maktadır. Katılımcıların her maddedeki tutum çiftlerinden kendilerine en uygun olanı seçerek yanıtladı ı bir ölçektir. Ölçe in Cronbach alpha güvenilirlik puanları .82 olarak bulunmu tur.

Ölçe in Türkçeye standardizasyonu Atay (2009) tarafından gerçekleştirilmi tir. Atay'ın çalı masında ise Cronbach's Alpha De eri 0.65 bulunmu tur. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda soruların faktör da ılımı orijinaline uygun biçimde 6 faktöre da ılımı tır. NKE, "otorite", "te hircilik", "sömürücülük", "hak iddia etme", "kendine yeterlilik" ve "üstünlük" olmak üzere 6 faktörden olu maktadır. Faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı ise %60,8"dir (Atay, 2009).

3.3.3. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE)

Spielberger ve arkadaş ları (1970) tarafından geli tirilen bu envanter her biri 20 sorudan olu an sürekli ve durumluk olmak üzere iki alt ölçekten olu maktadır. Ölçe in genel iç tutarlılık katsayıları 0,89 ile 0,83 olarak bulunmu tur. Öner (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlamı tır (Akt. Aydemir ve Köro lu, 2000).

Durum kaygısı ölçe i, insanlardan stresli bir durumla ilgili öznel duygularını ifade etmelerini isteyen 20 maddelik bir ankettir. Ya amdaki iddet derecesine göre maddelerde sergilenen duygu ve eylemlere dört seçenekten biri seçilerek cevap verilir: (1 hiç, 2 biraz, 3 çok ve 4 tamamen) gibi cevaplandırılmaktadır. Bir ki inin kaygı ya amına olan e ilimini de erlendirmek için tasarlanan "sürekli kaygı ölçe i" 20 maddedir. Bu duyguların sıklı ına ba lı olarak maddelerde temsil edilen duygular veya eylemler; (1 hemen hiçbir zaman, 2 bazen, 3 ço u zaman, 4 hemen her zaman) gibi cevaplardır. Her ölçe in toplam puanı 20'den 80 arasında de i mekte ve daha yüksek de erler daha yüksek bir kaygı düzeyini gösterir. Durumluk-sürekli kaygı ölçe in cronbach alpha güvenilirlik katsayıları .82 ve .81 olarak bulunmu tur.

1974-1977 yıllarında ülkemizde ölçek uyum deneyleri yapılmı tır (Eryüksel, 1987). Ölçeklerin iç tutarlılı ını ve güvenilirli ini de erlendirmek için Kuder Richarson "20" madde Remeinder korelasyonları ve "test-tekrar test" yakla ımı kullanılmı tır. Durum kaygısı ölçe inin iç tutarlık kat sayıları için .94 le .96, Ölçe in sürekli kaygısı ölçe i için .83 ile .87 arasındadır. Ölçe in test tekrar test güvenilirlik katsayıları durumluluk kaygı ölçe i için .26 ile .68, sürekli kaygı için .71 ile .86 arasında oldu u ke fedilmi tir. Elde

edilen sonuçlar, ölçe in güvenilirli inin ve geçerlili inin kabul edilir oldu unu göstermi tir.

3.3.4. Beck Depresyon Ölçe i (BDÖ)

Bireylerin depresyon düzeylerini ölçmek amacıyla Beck tarafından 1961'de geli tirilen Beck Depresyon Envanteri kullanılacaktır. Bu ölçekle, bir bireylerin depresyonda olup olmadıkları ve depresiflik düzeyleri de erlendirilecektir. Beck Depresyon Envanteri, 4'li Likert tipi derecelendirme ile olu turulmu olup 21 maddeden 5 olu maktadır. Ölçekte 17 üzerinden alınan puanlar bireyde depresyon oldu una i aret etmektedir. BDE'nin geçerli i, birlikte geçerlik yöntemiyle MMPI-Depresyon alt ölçe i kriter olarak alınarak belirlenmi tir. BDE'nin üniversite ö rencileri üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde güvenilirlik katsayılarının .60 ve .87 arasında de i ti i, geçerlik katsayılarının ise .65 ve .68 arasında de i ti i bulunmu tur (Beck, 1974). Ölçek, Hisli tarafından 1978 yılında Türkçe' ye uyarlanmı tir. Envanterin Türkçe uyarlamasının güvenilirlik ve geçerlik çalı maları Hisli tarafından yapılmı tir. Ayrıca ölçe in üniversite ö rencileri üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik analizlerini Hisli yapmı tir. Ölçe in güvenilirli i yarıya bölme güvenilirli i .74 olarak belirlenmi tir (Hisli, 1984). BDE'nin bu çalı madaki Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .80 olarak bulunmu tur.

3.4. Verilerin Toplanma Süreci

Ara tırma verileri google form üzerinden gönüllülük esasına dayanarak çevrimiçi olarak toplanmı tir. Çalı ma ölçeklerini içeren link çe itli sosyal medya platformlarından (facebook, whatsapp, instagram, mail) payla ılmı tir. Ara tırmanın etik kurul izni 28.06.2021 tarihinde Yakın Do u Üniversitesi Bilimsel Ara tırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmı tir. Ara tırmada kullanılan ölçeklerin kullanım izinleri alınmı tir. Veri toplama i lemi 1 aylık süre içerisinde tamamlanmı tir. Anketin yanıtlama süresi tahmini olarak 20-25 dakika sürmü tür.

3.5. Verilerin Analizi

statistiksel i lemler gerçe klerle tirilmeden önce Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçeklerinden elde edilen puanların da ılımı çarpıklık ve

basıklık katsayıları hesaplanarak incelenmi tir. $\pm 1,5$ aralı ında bulunan çarpıklık ve basıklık katsayıları puanların normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Hesaplanan çarpıklık ve basıklık katsayıları, beceri testlerinden elde edilen puanların normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Tablo 2). Bu doğrultuda, parametrik analiz teknikleri kullanılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 2.

Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

Değişkenler	Çarpıklık		Basıklık	
	Z	Sh	z	Sh
Te hircilik	0,26	0,14	-1,25	0,28
Üstünlük	0,66	0,14	-0,63	0,28
Otorite	0,06	0,14	-1,24	0,28
Hak iddia etme	1,20	0,14	0,28	0,28
Sömürücülük	0,18	0,14	-0,90	0,28
Kendine yeterlilik	0,51	0,14	-0,46	0,28
NKÖ Toplam	0,36	0,14	-0,07	0,28
Durumluk kaygı	0,39	0,14	-0,18	0,28
Sürekli kaygı	0,22	0,14	0,10	0,28
Kaygı toplam	0,26	0,14	-0,20	0,28
Beck depresyon	0,81	0,14	0,14	0,28

Araştırmanın amacına uygun olarak, Narsistik Kişilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçeklerinden elde edilen puanlar arasındaki ilişkileri incelemek için Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Narsistik Kişilik özelliklerinin kaygı ve depresyon

üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek için ise çoklu do rusal regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon analizi gerçekleştirilmeden önce ba ımsız de i kenler arasında çoklu ba lantı (Collinearity) probleminin bulunup bulunmadı ı varyans artı faktörü (VIF) de erleri hesaplanarak ara tırılmıştır. $VIF < 10$ olması çoklu ba lantı probleminin bulunmadı ını i aret etmektedir (Çokluk vd., 2010). Hesaplanan; VIF de erleri 1,01 ile 1,33 arasında de erler almıştır. Elde edilen bu de erler, de i kenler arasında çoklu ba lantı probleminin olmadı ını göstermiştir. Hataların ba ımsızlı ı varsayımını incelemek için Durbin-Watson katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayının ($>1,5$ ve $<2,5$) aralı ında bulunması, hataların ba ımsızlı ı varsayımının kar ılandı ını göstermektedir (Kalaycı, 2017). Durbin-Watson katsayıları 1,60 ve 1,72 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar ilgili varsayımın kar ılandı ını göstermiştir. Sonuç olarak, ölçme araçlarından elde edilen puanların çok de i kenli analizler için uygun oldu u anlaşılmıştır.

Bu ara tırmada, Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçeklerinden elde edilen puanları cinsiyet de i kenine göre kar ıla tırmak için ba ımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Elde edilen puanları, ya grubu, ailenin gelir düzeyi, anne e itim düzeyi ve baba e itim düzeyi de i kenlerine göre kar ıla tırmak için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Kar ıla tırma analizlerinde az sayıda katılımcının bulunduğu bazı gruplar bir üst veya bir alt grup ile birle tirilerek analize dahil edilmiştir. Varyans analizinde farkın kayna ını belirlemek için Scheffe çoklu kar ıla tırma testi kullanılmıştır. Bu test, varyansların homojen ve gruplardaki ki i sayısının farklı olduğu durumlarda kullanılan testlerden biridir (Kayri, 2009). Analizler için güven aralı ı %95 olarak belirlenmiştir, $p < 0,05$ de erleri anlamlı kabul edilmiştir. SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM 4:

BULGULAR

Tablo 3.

Narsistik Kiilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçeklerinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel De erler

De i kenler	N	Min.	Maks.	Ort	Ss
Te hircilik	312	0	3	1,10	1,00
Üstünlük	312	0	3	0,94	0,96
Otorite	312	0	2	0,96	0,76
Hak iddia etme	312	0	2	0,43	0,64
Sömürücülük	312	0	3	1,25	0,93
Kendine yeterlilik	312	0	3	0,90	0,81
NKÖ Toplam	312	0	15	5,59	2,88
Durumluk kaygı	312	21	77	42,61	11,22
Sürekli kaygı	312	21	74	45,76	9,22
Kaygı toplam	312	42	151	88,37	18,92
Beck depresyon	312	0	51	14,27	11,06

Tablo incelendi inde, te hircilik, üstünlük, otorite, hak iddia etme, sömürücülük, kendine yeterlilik ve NKÖ Toplam puan ortalamaları sırasıyla 1,10 (Ss=1,00), 0,94 (Ss=0,96), 0,96 (Ss=0,76), 0,43 (Ss=0,64), 1,25 (Ss=0,93), 0,90 (Ss=0,81) ve 5,59 (Ss=2,88) olarak hesaplanmıştır.

Durumluk kaygı, sürekli kaygı, kaygı toplam ve beck depresyon puan ortalamaları ise sırasıyla 42,61 (Ss=11,22), 45,76 (Ss=9,22), 88,37 (Ss=18,92) ve 14,27 (Ss=11,06) olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.

Cinsiyete Göre Narsistik Kiilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçeği Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort	Ss	T	Sd	p																																																																																								
Te hircilik	Kadın	183	1,05	0,99	-1,05	310	0,29																																																																																								
	Erkek	129	1,17	1,02				Üstünlük	Kadın	183	0,80	0,89	-3,16	310	0,00*	Erkek	129	1,14	1,01	Otorite	Kadın	183	0,95	0,76	-0,30	310	0,77	Erkek	129	0,98	0,75	Hak iddia etme	Kadın	183	0,37	0,61	-2,01	310	0,05	Erkek	129	0,52	0,69	Sömürücülük	Kadın	183	1,22	0,91	-0,71	310	0,48	Erkek	129	1,29	0,97	Kendine yeterlilik	Kadın	183	0,82	0,77	-2,20	310	0,03*	Erkek	129	1,02	0,85	NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*	Erkek	129	6,12	3,19	Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44
Üstünlük	Kadın	183	0,80	0,89	-3,16	310	0,00*																																																																																								
	Erkek	129	1,14	1,01				Otorite	Kadın	183	0,95	0,76	-0,30	310	0,77	Erkek	129	0,98	0,75	Hak iddia etme	Kadın	183	0,37	0,61	-2,01	310	0,05	Erkek	129	0,52	0,69	Sömürücülük	Kadın	183	1,22	0,91	-0,71	310	0,48	Erkek	129	1,29	0,97	Kendine yeterlilik	Kadın	183	0,82	0,77	-2,20	310	0,03*	Erkek	129	1,02	0,85	NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*	Erkek	129	6,12	3,19	Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*								
Otorite	Kadın	183	0,95	0,76	-0,30	310	0,77																																																																																								
	Erkek	129	0,98	0,75				Hak iddia etme	Kadın	183	0,37	0,61	-2,01	310	0,05	Erkek	129	0,52	0,69	Sömürücülük	Kadın	183	1,22	0,91	-0,71	310	0,48	Erkek	129	1,29	0,97	Kendine yeterlilik	Kadın	183	0,82	0,77	-2,20	310	0,03*	Erkek	129	1,02	0,85	NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*	Erkek	129	6,12	3,19	Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																				
Hak iddia etme	Kadın	183	0,37	0,61	-2,01	310	0,05																																																																																								
	Erkek	129	0,52	0,69				Sömürücülük	Kadın	183	1,22	0,91	-0,71	310	0,48	Erkek	129	1,29	0,97	Kendine yeterlilik	Kadın	183	0,82	0,77	-2,20	310	0,03*	Erkek	129	1,02	0,85	NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*	Erkek	129	6,12	3,19	Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																																
Sömürücülük	Kadın	183	1,22	0,91	-0,71	310	0,48																																																																																								
	Erkek	129	1,29	0,97				Kendine yeterlilik	Kadın	183	0,82	0,77	-2,20	310	0,03*	Erkek	129	1,02	0,85	NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*	Erkek	129	6,12	3,19	Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																																												
Kendine yeterlilik	Kadın	183	0,82	0,77	-2,20	310	0,03*																																																																																								
	Erkek	129	1,02	0,85				NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*	Erkek	129	6,12	3,19	Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																																																								
NKÖ Toplam	Kadın	183	5,21	2,59	-2,79	310	0,01*																																																																																								
	Erkek	129	6,12	3,19				Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36	Erkek	129	41,91	10,99	Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																																																																				
Durumluk kaygı	Kadın	183	43,10	11,38	0,92	310	0,36																																																																																								
	Erkek	129	41,91	10,99				Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																																																																																
Sürekli kaygı	Kadın	183	47,44	9,00	3,92	310	0,00*																																																																																								

	Erkek	129	43,38	9,03			
Kaygı toplam	Kadın	183	90,54	18,81	2,43	310	0,02*
	Erkek	129	85,29	18,71			
Beck depresyon	Kadın	183	15,95	11,51	3,24	310	0,00*
	Erkek	129	11,88	9,97			

*p<0,05

Tablo incelendi inde, cinsiyete göre te hircilik, otorite, hak iddia etme, sömürücülük ve durumluk kaygı puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermedi i anlaşılmaktadır (p 0,05). Bununla birlikte, cinsiyete göre üstünlük, kendine yeterlilik, NKÖ toplam, sürekli kaygı, kaygı toplam ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdi i gözlenmiştir (p<0,05). Erkeklerin üstünlük, kendine yeterlilik, NKÖ toplam puan ortalamaları, kadınların ise sürekli kaygı, kaygı toplam ve beck depresyon puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 5.

Ya a Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları

De i kenler	Ya	N	Ort	Ss	F	p	Post-Hoc ^k
Te hircilik	18-22 ^a	168	1,23	1,02	3,73	0,03*	a>c
	23-27 ^b	88	1,03	1,01			
	28 ve üzeri ^c	56	0,82	0,90			
Üstünlük	18-22	168	1,05	1,00	2,37	0,09	-
	23-27	88	0,82	0,97			
	28 ve üzeri	56	0,80	0,77			
Otorite	18-22 ^a	168	1,14	0,69	10,73	0,00*	a>b, a>c,
	23-27 ^b	88	0,80	0,78			
	28 ve üzeri ^c	56	0,70	0,78			
Hak iddia etme	18-22 ^a	168	0,54	0,67	8,23	0,00*	a>c, b>c
	23-27 ^b	88	0,42	0,67			
	28 ve üzeri ^c	56	0,14	0,35			
Sömürücülük	18-22 ^a	168	1,43	0,94	6,98	0,00*	a>b, a>c,
	23-27 ^b	88	1,02	0,88			
	28 ve üzeri ^c	56	1,07	0,89			
Kendine yeterlilik	18-22	168	0,99	0,83	2,01	0,14	-
	23-27	88	0,80	0,80			
	28 ve üzeri	56	0,82	0,74			

NKÖ Toplam	18-22 ^a	168	6,36	2,83	15,02	0,00*	a>b, a>c,
	23-27 ^b	88	4,89	2,83			
	28 ve üzeri ^c	56	4,36	2,40			
Durumluk kaygı	18-22	168	43,48	11,19	1,43	0,24	-
	23-27	88	42,23	10,82			
	28 ve üzeri	56	40,63	11,85			
Sürekli kaygı	18-22	168	46,73	9,27	2,17	0,12	-
	23-27	88	44,93	9,84			
	28 ve üzeri	56	44,14	7,73			
Kaygı toplam	18-22	168	90,21	18,73	2,00	0,14	-
	23-27	88	87,16	19,67			
	28 ve üzeri	56	84,77	17,90			
Beck depresyon	18-22 ^a	168	16,90	10,93	10,98	0,00*	a>b, a>c,
	23-27 ^b	88	11,10	10,62			
	28 ve üzeri ^c	56	11,34	10,26			

*p<0,05^k Scheffe Testi

Tablo incelendi inde, ya a göre üstünlük, kendine yeterlilik, durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermedi i anlaşılmaktadır (p>0,05). Bununla birlikte, ya a göre otorite, hak iddia etme, sömürücülük, NKÖ toplam ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdi i gözlenmiştir (p<0,05). 18-22 ya grubunda bulunan katılımcıların te hircilik puan ortalaması, 28 ve üzeri ya grubunda bulunan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. 18-22 ve 23-27 ya gruplarında bulunan katılımcıların hak iddia etme puan ortalaması, 28 ve üzeri ya grubunda bulunan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir. 18-22 ya grubunda bulunan katılımcıların otorite, sömürücülük, NKÖ toplam ve beck depresyon puan ortalaması, 23-27 ve 28 ve üzeri ya grubunda bulunan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 6.

Ailenin Gelir Durumuna Göre Narsistik Kiilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları

De i kenler	Ailenin gelir düzeyi	N	Ort	Ss	F	p	Post-Hoc ^k
Te hircilik	3000 TL ve altı	43	0,79	0,94			
	3001 TL – 4000 TL	37	1,00	1,00	2,86	0,06	-
	4000 TL ve üstü	232	1,17	1,01			
Üstünlük	3000 TL ve altı ^a	43	0,72	0,83			
	3001 TL – 4000 TL ^b	37	0,62	0,83	4,31	0,01*	c>a, c>b,
	4000 TL ve üstü ^c	232	1,03	0,98			
Otorite	3000 TL ve altı ^a	43	0,63	0,66			
	3001 TL – 4000 TL ^b	37	0,89	0,70	5,59	0,00*	c>a, c>b,
	4000 TL ve üstü ^c	232	1,03	0,77			
Hak iddia etme	3000 TL ve altı	43	0,35	0,61			
	3001 TL – 4000 TL	37	0,54	0,69	0,89	0,41	-
	4000 TL ve üstü	232	0,43	0,64			
Sömürücülük	3000 TL ve altı	43	1,07	0,83			
	3001 TL – 4000 TL	37	1,11	0,91	1,66	0,19	-
	4000 TL ve üstü	232	1,31	0,95			
Kendine yeterlilik	3000 TL ve altı ^a	43	1,00	0,82			
	3001 TL – 4000 TL ^b	37	0,54	0,77	4,42	0,01*	a>b
	4000 TL ve üstü ^c	232	0,94	0,80			
NKÖ Toplam	3000 TL ve altı ^a	43	4,56	2,24	6,21	0,00*	c>a,

	3001 TL – 4000 TL ^b	37	4,70	2,30			c>b,
	4000 TL ve üstü ^c	232	5,92	3,00			
	3000 TL ve altı	43	41,93	10,57			
Durumluk kaygı	3001 TL – 4000 TL	37	44,30	9,04	0,51	0,60	-
	4000 TL ve üstü	232	42,47	11,66			
	3000 TL ve altı	43	46,70	10,29			
Sürekli kaygı	3001 TL – 4000 TL	37	48,89	7,40	3,02	0,05	-
	4000 TL ve üstü	232	45,09	9,19			
	3000 TL ve altı	43	88,63	19,87			
Kaygı toplam	3001 TL – 4000 TL	37	93,19	15,27	1,42	0,24	-
	4000 TL ve üstü	232	87,56	19,22			
	3000 TL ve altı	43	17,44	12,24			
Beck depresyon	3001 TL – 4000 TL	37	15,49	11,20	2,60	0,08	-
	4000 TL ve üstü	232	13,48	10,74			

*p<0,05^k Scheffe Testi

Tablo incelendi inde, ailenin gelir durumuna göre te hircilik, hak iddia etme, sömürücülük, durumluk kaygı, sürekli kaygı, kaygı toplam ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermedi i anla ılmaktadır (p>0,05). Bununla birlikte, ailenin gelir durumuna göre üstünlük, otorite, kendine yeterlilik ve NKÖ Toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdi i gözlenmi tir (p<0,05). 3000 TL ve altı gelire sahip katılımcıların kendine yeterlilik puan ortalaması, 3001 TL – 4000 TL gelire sahip katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcıların üstünlük, otorite ve NKÖ Toplam puan ortalamaları, 3000 TL ve altı, 3001 TL – 4000 TL gelire sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 7.

Annenin E itim Durumuna Durumuna Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları

De i kenler	Anne e itim durumu	N	Ort	Ss	F	P	Post-Hoc ^k
Te hircilik	İlkokul	96	0,93	0,99	2,06	0,11	-
	Ortaokul	40	1,03	1,07			
	Lise	78	1,13	0,96			
	Lisans ve lisansüstü	98	1,28	1,01			
Üstünlük	İlkokul ^a	96	0,84	0,89	3,25	0,02*	d>a, d>b,
	Ortaokul ^b	40	0,65	0,95			
	Lise ^c	78	0,94	0,92			
	Lisans ve lisansüstü ^d	98	1,15	1,02			
Otorite	İlkokul ^a	96	0,79	0,72	2,75	0,04*	d>a, d>b,
	Ortaokul ^b	40	0,93	0,73			
	Lise ^c	78	1,02	0,82			
	Lisans ve lisansüstü ^d	98	1,07	0,72			
Hak iddia etme	İlkokul ^a	96	0,28	0,52	6,71	0,00*	d>a, d>b,
	Ortaokul ^b	40	0,25	0,54			
	Lise ^c	78	0,45	0,64			
	Lisans ve lisansüstü ^d	98	0,64	0,74			
Sömürücülük	İlkokul	96	1,14	0,89	0,79	0,50	-
	Ortaokul	40	1,25	1,08			
	Lise	78	1,28	0,92			
	Lisans ve	98	1,34	0,92			

	lisansüstü							
	İlkokul	96	0,96	0,88				
	Ortaokul	40	0,83	0,81				
Kendine yeterlilik	Lise	78	0,79	0,69	0,96	0,41		-
	Lisans ve lisansüstü	98	0,97	0,82				
	İlkokul ^a	96	4,94	3,02				
NKÖ Toplam	Ortaokul ^b	40	4,93	2,85				
	Lise ^c	78	5,64	2,53	5,48	0,00*		d>a, d>b,
	Lisans ve lisansüstü ^d	98	6,45	2,83				
	İlkokul	96	40,56	10,30				
	Ortaokul	40	42,10	11,82				
Durumluk kaygı	Lise	78	44,77	11,70	2,14	0,09		-
	Lisans ve lisansüstü	98	43,11	11,26				
	İlkokul	96	45,67	8,78				
	Ortaokul	40	44,50	9,29				
Sürekli kaygı	Lise	78	46,65	8,44	0,50	0,68		-
	Lisans ve lisansüstü	98	45,65	10,22				
	İlkokul	96	86,23	17,67				
	Ortaokul	40	86,60	19,84				
Kaygı toplam	Lise	78	91,42	18,49	1,22	0,30		-
	Lisans ve lisansüstü	98	88,77	19,96				
	İlkokul ^a	96	13,04	9,92				
	Ortaokul ^b	40	11,53	11,22				
Beck depresyon	Lise ^c	78	13,99	10,43	3,57	0,01*		d>a, d>b,
	Lisans ve lisansüstü ^d	98	17,53	12,47				

*p<0,05^kScheffe Testi

Tablo incelendi inde, anne e itim durumuna göre te hircilik, sömürücülük, kendine yeterlilik, durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermedi i anla ılmaktadır (p>0,05). Bununla birlikte, anne e itim durumuna göre üstünlük, otorite, hak iddia etme ve NKÖ Toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdi i gözlenmi tir (p<0,05). Annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan katılımcıların üstünlük, otorite, hak iddia etme ve NKÖ Toplam puan ortalamaları, annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 8.

Babanın E itim Durumuna Durumuna Göre Narsistik Ki ilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Ölçe i Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları

De i kenler	Baba e itim durumu	N	Ort	Ss	F	p	Post-Hoc ^k
Te hircilik	İkokul	67	1,01	0,96	1,42	0,24	-
	Ortaokul	45	0,91	1,04			
	Lise	90	1,26	0,98			
	Lisans ve lisansüstü	110	1,10	1,03			
Üstünlük	İkokul	67	0,81	0,84	0,98	0,40	-
	Ortaokul	45	0,87	1,08			
	Lise	90	0,94	0,96			
	Lisans ve lisansüstü	110	1,05	0,96			
Otorite	İkokul	67	0,88	0,75	1,79	0,15	-
	Ortaokul	45	0,78	0,79			
	Lise	90	1,00	0,73			
	Lisans ve lisansüstü	110	1,05	0,75			
Hak iddia etme	İkokul ^a	67	0,36	0,57	6,09	0,00*	d>a, d>b,
	Ortaokul ^b	45	0,11	0,32			
	Lise ^c	90	0,49	0,69			
	Lisans ve lisansüstü ^d	110	0,56	0,70			
Sömürücülük	İkokul	67	1,24	0,95	2,16	0,09	-
	Ortaokul	45	1,07	0,99			
	Lise	90	1,44	0,89			
	Lisans ve	110	1,17	0,92			

	lisansüstü						
	İlkokul	67	1,00	0,89			
	Ortaokul	45	0,98	0,75			
Kendine yeterlilik	Lise	90	0,77	0,78	1,34	0,26	-
	Lisans ve lisansüstü	110	0,93	0,80			
	İlkokul	67	5,30	3,05			
	Ortaokul	45	4,71	3,00			
NKÖ Toplam	Lise	90	5,90	2,85	2,33	0,07	-
	Lisans ve lisansüstü	110	5,86	2,71			
	İlkokul	67	40,72	10,62			
	Ortaokul	45	41,13	9,85			
Durumluk kaygı	Lise	90	43,10	11,04	1,50	0,21	-
	Lisans ve lisansüstü	110	43,97	12,13			
	İlkokul	67	46,37	9,23			
	Ortaokul	45	44,04	7,69			
Sürekli kaygı	Lise	90	46,62	7,82	0,94	0,42	-
	Lisans ve lisansüstü	110	45,38	10,72			
	İlkokul	67	87,09	18,64			
	Ortaokul	45	85,18	15,77			
Kaygı toplam	Lise	90	89,72	17,56	0,78	0,51	-
	Lisans ve lisansüstü	110	89,35	21,23			
	İlkokul	67	14,10	10,48			
	Ortaokul	45	11,36	10,49			
Beck depresyon	Lise	90	15,48	11,57	1,44	0,23	-
	Lisans ve lisansüstü	110	14,56	11,14			

*p<0,05; ^kScheffe Testi

Tablo incelendi inde, baba e itim durumuna göre te hircilik, üstünlük, otorite, sömürücülük, kendine yeterlilik ve NKÖ toplam, durumluk kaygı, sürekli kaygı, kaygı toplam ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermedi i anla ılmaktadır (p>0,05). Bununla birlikte, baba e itim durumuna göre hak iddia etme puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdi i gözlenmi tir (p<0,05). Babası lisans ve lisansüstü mezunu olan katılımcıların hak iddia etme puan ortalaması, babası ilkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 9.

Narsistik Kiilik, Durumluk ve Sürekli Kaygı ve Beck Depresyon Puanları Arasındaki li kilere Ait Pearson Korelasyon Katsayıları

De i kenler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1. Te hircilik	1										
2. Üstünlük	,408**	1									
3. Otorite	,251**	,135*	1								
4. Hak iddia etme	0,058	-	0,067	1							
5. Sömürücülük	,176**	,237**	,347**	0,028	1						
6. Kendine yeterlilik	0,103	,292**	,131*	-	0,012	,262**	1				
7. NKÖ Toplam	,648**	,659**	,558**	,253**	,634**	,529**	1				
8. Durumluk kaygı	0,024	-	0,043	,288**	0,101	,166**	-	0,022	1		
9. Sürekli kaygı	0,064	-	0,075	,332**	0,010	-,139*	0,059	,710**	1		
10. Kaygı toplam	0,046	-	0,062	,332**	0,055	,166**	0,016	,939**	,909**	1	
11. Beck depresyon	0,060	0,024	0,108	,215**	0,058	-	0,102	,603**	,694**	,696**	1

**p<0,01; *p<0,05; N=312

Tabloda yer alan ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan ili kiler incelendi inde, hak iddia etme puanları ile durumluk kaygı (r=0,288; p<0,01), sürekli kaygı (r=0,332; p<0,01), kaygı toplam (r=0,332; p<0,01) ve beck depresyon (r=0,215; p<0,01) puanları arasında dü ük ve orta düzeyde pozitif yönlü ili kilerin bulundu u anla ılmaktadır. Hak iddia etme puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı, kaygı toplam ve depresyon puanları da artı göstermektedir.

Kendine yeterlilik puanları ile durumluk kaygı (r=-0,166; p<0,01), sürekli kaygı (r=-0,139; p<0,05) ve kaygı toplam (r=-0,166; p<0,01) puanları arasında dü ük düzeyde negatif yönlü ili kilerin bulundu u anla ılmaktadır. Kendine yeterlilik puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı puanları azalmaktadır.

Tablo 10.

Narsistik Ki ilik Özelliklerinin Kaygı Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Belirlemek için Gerçekle tirilen Regresyon Analizi Sonuçları

De i ken	B	Sh	t	P
(Sabit)	86,72	2,23	38,87	0,00*
Te hircilik	0,94	1,12	0,05	0,40
Üstünlük	-0,78	1,21	-0,04	0,52
Otorite	1,74	1,45	0,07	0,23
Hak iddia etme	9,49	1,57	0,32	0,00*
Sömürücülük	-0,97	1,19	-0,05	0,42
Kendine yeterlilik	-3,56	1,33	-0,15	0,01*
R=0,380	R ² =0,145	F=8,60	p<0,01	

*p<0,05; Ba ımlı de i ken= Kaygı

Tablo incelendi inde, narsistik ki ilik özellikleri birlikte kaygı ile anlamlı bir ili kiye sahiptir (R=0,380; F=8,60; p<0,01). Kaygıdaki de i imin %15'i ki ilik özellikleri tarafından açıklanmı tır. Standardize beta katsayılarına ait anlamlılık de erleri incelendi inde, ba ımsız de i kenlerinden hak iddia etme (=0,32; p<0,01) ve kendine

yeterlilik (=-0,15; $p<0,05$) de i kenlerinin kaygının anlamlı yordayıcıları oldu u anla ılmaktadır. Hak iddia etme kaygıyı pozitif yönde yordarken, kendine yeterlilik kaygıyı negatif yönde yordamaktadır.

Tablo 11.

Narsistik Ki ilik Özelliklerinin Depresyon Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Belirlemek için Gerçekle tirilen Regresyon Analizi Sonuçları

De i ken	B	Sh		t	P
(Sabit)	11,69	1,36		8,58	0,00*
Te hircilik	0,17	0,69	0,02	0,25	0,80
Üstünlük	0,44	0,74	0,04	0,59	0,56
Otorite	1,25	0,88	0,09	1,41	0,16
Hak iddia etme	3,57	0,96	0,21	3,73	0,00*
Sömürücülük	0,48	0,73	0,04	0,66	0,51
Kendine yeterlilik	-1,51	0,81	-0,11	-1,87	0,06
R=0,258	R ² =0,067		F=3,64		$p<0,01$

* $p<0,05$; Ba ımlı de i ken= Depresyon

Tablo incelendi inde, narsistik ki ilik özellikleri birlikte depresyon ile anlamlı bir ili kiye sahiptir (R=0,258; F=3,64; $p<0,01$). Depresyondaki de i imin %7'si ki ilik özellikleri tarafından açıklanmı tır. Standardize beta katsayılarına ait anlamlılık de erleri incelendi inde, ba ımsız de i kenlerinden sadece hak iddia etme (=0,21; $p<0,01$) de i keninin depresyonun anlamlı yordayıcıları oldu u anla ılmaktadır. Hak iddia etme ki ilik özelli i depresyonu pozitif yönde yordamaktadır.

BÖLÜM 5:

TARTI MA

Bu çalı mada üniversite ö rencilerinde narsistik ki ilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ili kinin incelenmesi için ortaya konmu tur. Ayrıca katılımcıların bazı sosyodemografik özelliklerinin, cinsiyet, ya , gelir durumu, anne e itim durumu ve baba e itim durumu ile ili kisi incelenmi tir.

Ara tırma sonucunda üniversite ö rencilerinin narsistik alt boyutlarından alınan te hircilik, otorite, hak iddia etme, sömürücülük ve kaygı düzeylerinin cinsiyete göre de i medi i tespit edilmi tir. Bununla birlikte, cinsiyete göre üstünlük, kendine yeterlilik, kaygı düzeyleri ve beck depresyon düzeylerinin de i ti i tespit edilmi tir. Erkeklerin üstünlük, kendine yeterlilik düzeylerinin kadınların ise kaygı düzeyleri ve beck depresyon düzeyleri daha yüksek oldu u görülmü tür. Literatüre bakıldı nda, narsistik düzeyleri, kaygı ve beck depresyon düzeyleri cinsiyet ba lamında incelendi inde benzer sonuçlara rastlanmı tir. Atalar ve Avcılar (2019)'ın yaptıkları çalı mada üniversite ö rencilerinin narsisizm boyutlarının ve kaygı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı oldu u sonucuna ula ılmı tir. Narsistik alt boyutlarında erkeklerin kadınlardan anlamlı bir ekilde daha yüksek oldu u öne sürmü tür (Özkaya, 2018).

Ya da durumuna bakıldığında ise üstünlük, kendine yeterlilik, durumluk kaygı, sürekli kaygıya göre de i medii tespit edilmiştir. Bununla birlikte ya da göre otorite, hak iddia etme, sömürücülük, narsistik ve beck depresyon düzeylerinin de i ti i gözlenmiştir. 18-22 ya da grubunda bulunan katılımcıların te hircilik düzeyleri, 28 ve üzeri ya da grubunda bulunan katılımcılardan daha yüksek oldu u tespit edilmiştir. 18-22 ve 23-27 ya da gruplarında bulunan katılımcıların hak iddia etme, 28 ve üzeri ya da grubunda bulunan katılımcılarından anlamlı olarak daha yüksek oldu u tespit edilmiştir. 18-22 ya da grubunda bulunan katılımcıların otorite, sömürücülük, narsistik ve beck depresyon, 23-27 ve 28 ve üzeri ya da grubunda bulunan katılımcılarından daha yüksek oldu u gözlenmiştir. Alan yazında yapılan çalı malara bakıldığında sonucumuzu desteklemektedir. Atay (2010) yapımı oldu u çalı mada ya da ve narsisizm düzeyleri arasında istatistik açıdan anlamlı bir de i im olmadı ı ancak 20-34 ya da grubundaki yöneticilerin narsisizm düzeylerinin daha yüksek oldu u belirtmiştir. Bununla birlikte Kocakula (2012) ve Ko an (2015)' te yaptıkları çalı mada da ya da de i kenin narsisizm ve depresyon üzerinde bir etkisi olmadı ı belirtmiştir. Bununla birlikte örneklem grubunun ya ları birbirine yakın üniversite öğrencilerinden seçilmesi, ya ın narsisizm, kaygı ve depresyon üzerindeki etkisi olmadı ı dü ünülerek gerçekleştirilmiştir.

Ara tırmanın bir di er bulgusuna bakıldığında ailenin gelir durumuna göre te hircilik, hak iddia etme, sömürücülük, durumluk kaygı, sürekli kaygı ve beck depresyon düzeylerinin de i medii tespit edilmiştir. Bununla birlikte, ailenin gelir durumuna göre üstünlük, otorite, kendine yeterlilik ve narsistik düzeylerinin de i ti i tespit edilmiştir. 3000 TL ve altı gelire sahip katılımcıların kendine yeterlilik, 3001 TL – 4000 TL gelire sahip katılımcılarından daha yüksek oldu u gözlenmiştir. 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcıların üstünlük, otorite ve narsistik, 3000 TL ve altı, 3001 TL – 4000 TL gelire sahip katılımcılardan daha yüksek oldu u tespit edilmiştir. Alan yazındaki çalı malara bakıldığında Türkçapar (2012) çalı masında sürekli kaygı, depresyon ve durumluluk kaygı düzeylerinin gelir durumuna göre de i ti i ve de i medii gösteren çalı maların oldu unu belirtmiştir. Bundan dolayı gelir düzeyi az olanların durumluk kaygı, sürekli kaygı ve narsistik puanlarının daha dü ük olmasında beklentilerinin daha dü ük olabilece i dü ünülmü tür. Bundan dolayı gelir düzeyi dü tükçe ki ilerin depresyon ve kaygılarını arttı ı ile ilgili çalı malar yapılmıştır (Adams-Greenly, 1996; Koocher, 1996).

Ara tırma sonucunda anne e itim durumuna göre te hircilik, sömürücülük, kendine yeterlilik, durumluk kaygı, sürekli kaygı düzeylerinin de i medii tespit edilmiştir.

Bununla birlikte, anne e itim durumuna göre üstünlük, otorite, hak iddia etme ve narsistik düzeylerinin de i ti i gözlenmi tir. Annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan katılımcıların üstünlük, otorite, hak iddia etme ve narsistik düzeylerinin, annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcılarından daha yüksek oldu u tespit edilmi tir. Literatürde yapılan çalı malarla bakıldı nda Erdik ve Altıparmak (2012) çalı malarında annelerin e itim düzeyleri daha dü ük olan ö rencilere göre narsistik düzeylerinin daha yüksek oldu u sonucuna ula mı tir. Ba ka çalı malarda da sonucumuzu desteklemektedir (Sekmenli, 2000).

Ara tırmada elde edilen sonuçlar baba e itim durumuna göre te hircilik, üstünlük, otorite, sömürücülük, kendine yeterlilik ve narsistik, durumluk kaygı, sürekli kaygı ve beck depresyon düzeylerinin de i medi i gözlenmi tir. Bununla birlikte, baba e itim durumuna göre hak iddia etme düzeylerinin de i ti i tespit edilmi tir. Babası lisans ve lisansüstü mezunu olan katılımcıların hak iddia etme, babası ilkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcıların düzeylerinden daha yüksek oldu u tespit edilmi tir. Alan yazında yapılan çalı malarla bakıldı nda benzer sonuçlara rastlanmı tir. Genç (2008), Yavuzer ve Karata (2011) ve Deveci, Çalmaz ve Açık (2012) üniversite ö rencilerinin sürekli ve durumluk kaygı ve narsistik düzeyleri baba e itim durumuna göre anlamlı farklılıklar göstermedi i tespit edilmi tir. Ayrıca üngüren (2007)'in yaptı ı çalı masında babaların e itim düzeyleri yükseldikçe narsistik düzeylerinin yükseldi i sonucuna ula ılmı tir.

Ara tırmanın bir di er önemli bulgusunda yer alan ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan ili kiler incelendi inde, hak iddia etme puanları ile durumluk kaygı, sürekli kaygı ve beck depresyon düzeyleri arasında dü ük ve orta düzeyde pozitif yönlü ili kilerin bulundu u tespit edilmi tir. Hak iddia etme puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı ve depresyon puanları da artı göstermektedir. Yelkenci (2013), papazisis vd., (2008) yapmı oldu u çalı malarında üniversite ö rencilerinin anksiyete ve depresif düzeyleri arasında pozitif yönde bir ili ki oldu unu tespit etmi tir. Ayrıca Bhasin, Sharma ve Saini (2010)' da yaptı ı çalı mada anksiyete ve depresif belirtileri arasında ili ki oldu u gösterilmi tir. Bu çalı ma sonuçlarının da alan yazını destekledi i söylenebilir.

Kendine yeterlilik puanları ile durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı toplam puanları arasında dü ük düzeyde negatif yönlü ili kilerin bulundu u anlaşılmaktadır. Kendine yeterlilik puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı puanları azalmaktadır. Alan yazında Demir (2017) tarafından yapılan çalı mada durumluk kaygı, sürekli kaygı ve

kaygının negatif yönde ili kili oldu u belirtmi tir. Yapılan ba ka bir çalı mada da sürekli kaygı ve kendine yeterlilik arasında negatif yönlü ili ki oldu u saptanmı tır (Yüksel, 2014). Literatürde yapılan çalı malara bakıldı ında sonucumuzu destekledi i söylenebilir.

Yapılan çalı mada narsistik ki ilik özelliklerikaygı ile anlamlı bir ili kiye sahiptir. Kaygıdaki de i imin %15'i ki ilik özellikleri tarafından açıklanmı tır. Ba ımsız de i kenlerinden hak iddia etme ve kendine yeterlilik de i kenlerinin kaygının anlamlı yordayıcıları oldu u anla ılmaktadır. Hak iddia etme kaygıyı pozitif yönde yordarken, kendine yeterlilik kaygıyı negatif yönde yordamaktadır. Tirtashi vd., (2013) çalı malarında hak iddia etme ve kaygı arasında önemli ve pozitif bir ili ki oldu unu belirtmi tir. Anksiyete ve yeterlilik arasında negatif bir ili ki bulunmu tur.Literatürde benzer çalı malarda görüldü ü gibi üniversite ö rencilerinin narsistik ki ilik özelliklerinin yüksek olması kaygı düzeylerini de yükseltmektedir. Narsistik ki ilik özellikleridepresyon ile anlamlı bir ili kiye sahiptir.Depresyondaki de i imin %7'si ki ilik özellikleri tarafından açıklanmı tır. Ba ımsız de i kenlerinden sadece hak iddia etme de i keninin depresyonun anlamlı yordayıcıları oldu u anla ılmaktadır. Hak iddia etme ki ilik özelli i depresyonu pozitif yönde yordamaktadır. Lawler-Row vd.,(2006) yapmı oldukları çalı mada hak iddia etme'nindepresyon seviyesiniyüksek yönlü etkiledi ini belirtmi tir.Alan yazında yapılan çalı malarda da narsistik ki ilik özelliklerinin yüksek oldu u bireylerde depresyon düzeylerinin de yüksek de erli oldu u gözlemlenmi tir.

BÖLÜM 6:

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin bu çalışmada elde edilmiştir. Katılımcıların cinsiyete göre ölçek puanları karşılaştırıldığında te hircilik, otorite, hak iddia etme, sömürücülük ve durumluk kaygı puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Katılımcıların yaş grubuna göre ölçek puanları karşılaştırıldığında üstünlük, kendine yeterlilik, durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, alt boyutundan alınan puanlarla, hak iddia etme, sömürücülük, narsistik ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. 18-22 yaş grubunda bulunan katılımcıların te hircilik puan ortalaması, 28 ve üzeri yaş grubunda bulunan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Gelir düzeyine göre te hircilik, hak iddia etme, sömürücülük, durumluk kaygı, sürekli kaygı, kaygı toplam ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, ailenin gelir durumunun alt boyutlarına göre üstünlük, otorite, kendine yeterlilik ve narsistik düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği

gözlenmi tir. 3000 TL ve altı gelire sahip katılımcıların kendine yeterlilik puan ortalaması, 3001 TL – 4000 TL gelire sahip katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Katılımcıların anne e itim düzeyine göre ölçek puanları kar ıla tırıldı ında te hircilik, sömürücülük, kendine yeterlilik, durumluk kaygı, sürekli kaygı düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermedi i anla ılmaktadır.

Katılımcıların baba e itim düzeyine göre ölçek puanları kar ıla tırıldı ında te hircilik, üstünlük, otorite, sömürücülük, kendine yeterlilik ve narsistik, durumluk kaygı, sürekli kaygı ve beck depresyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermedi i anla ılmaktadır.

Katılımcıların hak iddia etme puanları ile durumluk kaygı, sürekli kaygı ve beck depresyon dü ük ve orta düzeyde pozitif yönden ili kiler bulunmu tur. Hak iddia etme puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı, kaygı toplam ve depresyon puanları da artı göstermektedir. Kendine yeterlilik puanları ile durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı dü ük düzeyde negatif yönlü ili kiler bulunmu tur. Kendine yeterlilik puanları arttıkça durumluk kaygı, sürekli kaygı ve kaygı puanları azalmaktadır.

6.2. Öneriler

Erkeklerin üstünlük ve sömürücülük alt boyutlarında a ırı narsisizme ili kin bilinci artırmak ve bundan kaçınmak için e itim giri imleri yürütmek.

Üstünlü ün alt boyutunda narsisizm bilincini artırmak ve kaygı, depresyonlarını azaltmak amacıyla üniversite ö rencileri için e itim programları, seminerler, konferanslar ve paneller düzenlemek.

Üniversite ö rencilerinde narsistik ki ilik özelli i üzerine yapılan ara tırmalarda farklı örneklem gruplarla kar ıla tırılabilir ara tırmalar önerilmektedir.

Narsisistik ki ilik özelli ine sahip bireyler, empati becerilerini geli tirmek ve ki ilerarası etkile imleri geli tirmek ve güçlendirmek için rehberlik çalı malarından yararlanabilir.

Terapi seanslarında, grup danı manlı ı ve grup terapisi süreçlerinde, affetme kavramı kendini, ba kasını ve durumu affetmek-dahil edilebilir. Bu konuda müdahaleler olu turulabilir.

Narsisistik yapılar sert yapılardır. Hayal kırıklığı, depresyon ve koruyucu duygular, kusursuz yansıtma ile ilgili bir zorluğun sonucu olarak kabul edilir. Bu konuyla ilgili klinik psikologlar güçlendirici danışmanlık çalışmalarını yapabilir.

KAYNAKÇA

- Adams-Greenly, M. (1996). *Psychological staging of pediatric cancer patients and their families*. *Cancer*, 58: 449-53.
- Akıncı, . (2015). *The Relationship Between The Types of Narcissism and Psychological Well-Being: The Roles of Emotions and Difficulties in Emotion Regulation*. Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akiskal, H.S.(2005). Mood disorders: historical introduction and conceptual overview. In: Sadock BJ, Sadock VA (eds). *Kaplan and Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 1559-75.
- Alicke, M. D., ve Sedikides, C. (2009). Self-enhancement and self-protection: What they are and what they do. *European Review of Social Psychology*, 20, 1–48.
- Alisinanlı, F. (2003). Çocukların Denetim Odası ile Algıladıkları Anne Tutumları Arasındaki İlişki, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1/1, 97-108.

- Almeida-Filho, N., Lessa, I., Magalhaes, L. (2004). Social inequality and depressive disorders in Bahia, Brazil: interactions of gender, ethnicity, and social class. *Soc Sci Med*, 59: 1339-1353.
- Altun, R. (2015). *Üniversite Örencilerinde Dindarlık ve Narsisizm li kisi* (Sinop Örne i). Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- American Psychiatric Association. (2000). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4th edn (Text Revised)(Washington, DC: *American Psychiatric Association*).
- Atay, S. (2009). Narsistik Ki ilik Envanteri“nin Türkçe“ye standardizasyonu. *ktisadi ve dari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-16.
- Atay, S. (2010) Çalış an Narsist: Örgütler, Liderler, Yöneticiler ve Astlar, stanbul: *Namar Yayınları*.
- Avcılar, M. Y., ve Atalar, S. (2019). Narsistik ki ilik özelliklerinin sosyal medya ba ımlılık düzeyi ve gösteri çi tüketim e ilimleri üzerine etkisinin tespiti. *Uluslararası Toplum Ara tırmaları Dergisi*, 11(18).
- Ayan, D. (2010). *Narsisizmin Network Yetene i le Uluslararasıla ma Tutumu Arasındaki li ki Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, stanbul.
- Aydemir, Ö., ve Köro lu, E. (Ed.). (2000). Psikiyatride Kullanılan Klinik Ölçekler, Ankara: *Hekimler Yayın Birli i*
- Back, M. D., Küfner, A. C., Dufner, M., Gerlach, T. M., Rauthmann, J. F., ve Denissen, J. J. (2013). Narcissistic admiration and rivalry: Disentangling the bright and dark sides of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(6), 1013.
- Bagley, C. (1973). Occupational class and symptoms of depression. *Soc Sci Med*, 7: 327-340.
- Bakır, B., Güleç, N., Toraman, R., Yava , . ve Yılmaz, R. (1997). Tıp Fakültesi örencilerinde sorun alanları ve sosyo demografik özelliklerin depresif belirtilerin kar ıla tırılması. *Dü ünen Adam*, 10(1), 5-12.

- Balta , A. ve Balta , Z. (2016). Stres ve ba a çıkma yolları (33. Baskı). stanbul: *Remzi Kitabevi*.
- Barlow, D. H. (2002). Anxiety and its disorders: the nature and treatment anxiety and panic. (2.basım). New York: *Guilford Press*.
- Baumeister, R. F. ve Vohs, K. D. (2001). *Narcissism as addiction to esteem*. Psychological Inquiry, 12(4), 206-210.
- Bebbington, P. (1978). The epidemiology of depressive disorder. *Cult Med Psychiatry*, 2(4): 297-341.
- Beck, A. T., ve Beamesderfer, A. (1974). Assessment of depression: *The depression inventory*. P. Pichot ve R. Olivier-Martin (Eds.), Oxford, England: S. Karger.
- Bhasin, S. K., Sharma, R., Saini, N.K. (2011) Depression, anxiety and stress among adolescent students belonging to affluent families: A school-based study. *The Indian Journal of Pediatrics* 2010; 77(2): 161-165
- Bilgin, . (2001)*Ergenlerde Kaygı le Benlik Saygısı Arasındaki İlişki* Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Blackburn, I.M. (2003). Depresyon ve Ba a Çıkma Yolları, (Çev. H.N. Şahin ve R.N. Rugancı), stanbul: *Remzi Kitabevi*.
- Bostancı, M., Özdel, O., Oguzhanoglu, N. K., Özdel, L., Ergin, A., Ergin, N., ve Karadağ, F. (2005). Depressive symptomatology among university students in Denizli, Turkey: prevalence and sociodemographic correlates. *Croat med J*, 46(1), 96-100.
- Brown, P.R. (2004). Vengeance is Mine: Narcissism, Vengeance, and The Tendency to Forgive. *Journal of Research in Personality*, 38, 576–584.
- Buber, I. ve Engelhardt, H. (2011). *Avrupa'da ya lı erkekler ve kadınlar arasında ya ve depresif belirtiler arasındaki ilişki*. SHARE'den Bulgular. Kar ılı tırmalı Nüfus Çalışmaları , 36 (1).
- Budak, S. (2005). Psikoloji Sözlü ü. Ankara: *Remzi*.
- Budak, S. (2009). Psikoloji Sözlü ü (4.Basım), Ankara: *Bilim ve Sanat Yayınları*.

- Burger, J. M. (2016). Ki ilik. stanbul: *Kaknüs Psikoloji*.
- Campbell, K. W. ve Foster, J., D. (2007). The narcissistic self: Background, an extended agency model, and ongoing controversies. In C. Sedikides, & S. Spencer (Eds.), *The self* (p. 115-138). New York: *Psychology Press*.
- Campbell, K.W., Reeder, G.D., Sedikides, G.D. ve Elliot, A.J. (2000) Narcissism and comparative self-enhancement strategies. *Journal of Research in Personality*.34, 329- 347.
- Campbell, W.K., ve Campbell, S.M. (2009). *On the self-regulatory dynamics created by the peculiar benefits and costs of narcissism: A contextual reinforcement model and examination of leadership*. *Self and Identity*, 8, 214-232
- Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH) Rapid Response Service. Diagnosing, Screening, And Monitoring Depression in the Elderly: A Review of Guidelines (Internet). 2015September(cited17.01.2020);1-20.Availablefrom:
- Carpenter, C. J. (2012). *Narcissism on Facebook: Self- Promotional and AntiSocial Behavior*. *Personality and Individual Differences*, 52 (2012), 482- 486.
- Cihangiro lu, N., Teke, A., Uzuntarla, Y. ve U rak, U. (2015). Narsist ki ilik e ilimleri ile kurumsal ba lılık düzeyleri arasındaki ili kinin analizi. *Yönetim ve Ekonomi Ara tırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18.
- Cihangiro lu, N., Teke, A., Uzuntarla, Y. ve U rak, U. (2015). Narsist ki ilik e ilimleri ile kurumsal ba lılık düzeyleri arasındaki ili kinin analizi. *Yönetim ve Ekonomi Ara tırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18.
- Cimilli, C. (2001).*Depresyonda sosyal ve kültürel etmenler*. *Duygudurum Dizisi*, 4: 157-168.
- Çifter, . (1985). *Psikiyatri I*. Ankara: *Gata E itim*.
- Çokluk, O., ekercio lu, G., ve Büyüköztürk, . (2012). *Sosyal bilimler için çok de i kenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: *Pegem Akademi Yayıncılık*.

- Demir, S. (2017). *Üniversite Ö rencilerinin Ba lanma Stilleri ile Kaygı Düzeyleri ve Yetersizlik Duygusu Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Deveci, S. E., Çalmaz, A. ve Açık, Y. (2012). Do u Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin ö rencilerinde kaygı düzeylerinin sa lık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (2); 189-196.
- Do an, O., Gülmez, H., Keteno lu, C. (1995). *Ruhsal Bozuklukların Epidemiyolojisi*. Sivas, Dilek Matbaası.
- Emmons, R.A. (1987) Narcissism: Theory and Measurement, *Journal of Personality and Social Psychology*, 52:11-17.
- Ercan, E. S. ve Turgay, A. (2004). Mutsuz çocuk: çocukluk ve ergenlik döneminde depresyon. İstanbul: *Remzi Kitabevi*.
- Erdik, C. ve Altıparmak, S. (2012). Liseden mezun olup üniversite sınavına hazırlanan ö rencilerde ba rarı güdüsü, sürekli kaygı düzeyi ve etkileyen etmenler. *Akademik Bakı Dergisi*, 30; 1-9.
- Erol, N., Kılıç, C., Ulusoy, M., Keçeci, M., İmrek, Z. (1998). *Türkiye Ruh Sa lı ı Profili Raporu, Sa lık Bakanlığı Temel Sa lık Hizmetleri Genel Müdürlü ü*, Ankara.
- Ersevimi, . (2005). Freud ve Psikanaliz'in Temel İlkeleri. (Üçüncü basım). İstanbul: *Assos Yayınları*.
- Falkenbach, D.M., Howe, J.R., ve Falki, M. (2013). Using self-esteem to disaggregate psychopathy, narcissism, and aggression. *Personality and Individual Differences*, 815–820.
- Feldner, M. T., Babson, K. A., ve Zvolensky, M. J. (2007). Smoking, traumatic event exposure, and post-traumatic stress: A critical review of the empirical literature. *Clinical psychology review*, 27(1), 14- 45.
- Fleischer, N.L., Fernald, L.C., Hubbard, A.E. (2007). *Depressive symptoms in low-income Women in rural Mexico*. *Epidemiology*, 18:678-685.

- Genç, H. (2008). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin kaygı düzeyleri üzerine bir durum çalışması*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi A.B.D. Resim- Öğretmenliği Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gökçe, T. ve DüNDAR, C., (2008). Samsun Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde Çalışan Hekim ve Hemşirelerde Stres Maruziyet Sıklığı ve Kaygı Düzeylerine Etkisi, *Öğretmenliği Bilim Dalı Dergisi*, S.15, C.1, ss.25-28.
- Greenberger, D., ve Padesky, C. (2001). *Evinizdeki Terapist*. İstanbul: *Altın Kitaplar*.
- Gümü , A. E. (2006). Sosyal Kaygılı ile Başa Çıkma. *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara
- Gündoğdu, R., Yavuzer, Y. ve Karata , Z. (2011). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin çatışma çözme becerilerinin ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6 (1); 341-361.
- Heslin, M., Desai, R., Lappin, J. M., Donoghue, K., Lomas, B., Reininghaus, U., ve Morgan, C. (2016). Biological and psychosocial risk factors for psychotic major depression. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 51(2), 233-245.
- Higgins, E. T. (1998). Promotion and prevention: Regulatory focus as a motivational principle. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 30, pp. 1–46). New York, NY: *Academic Press*.
- Hisli, N. (1984). Beck Depresyon Envanteri'nin Türkçe'ye uyarlaması Üzerine Bir Çalışma. *Psikoloji Dergisi*, 4(22), 118-126.
- Husain, N., Gater, R. ve Tomenson, B. (2004) Social factors associated with chronic depression among a population-based sample of women in rural Pakistan. *Social Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 39:618-624.
- Islam, M.M., Ali, M., Ferroni, P. (2003). Prevalence of psychiatric disorders in an urban community in Bangladesh. *General Hospital Psychiatry*, 25:353-357.
- İkik, E., İkik, U., ve Taner, Y. (2013). Çocuk, Ergen, Erikin ve Yaşlılarda Depresif ve Bipolar Bozukluklar. *Ziraat Grup Matbaacılık*, Ankara.

- Jonge, P., Wardenaar, K.J. ve Wichers, M. (2015). What kind of thing is depression? *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 24(4), 312-314.
- Kalaycı, . (2017). SPSS uygulamalı çok de i kenli istatistik teknikleri (8. Baskı), Ankara: *Asil Yayın Da itim*.
- Kaplan, H. I., ve Sadock, B. J. (2004). Somatoform bozukluklar (çeviri: E. Abay). E. Abay (Editör). Klinik Psikiyatri'de. satnbul: *Nobel Tıp Kitabevi*, 219-29.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel ara tırma yöntemi. (20. Baskı). Ankara: *Nobel Yayın Da itim*.
- Karata , S. ve Ta , A. (2017). İlk ve ortaokullardaki ö retmenlerin narsistik ki ilik e ilimleri ile örgütsel özde le me düzeyi arasındaki ili kinin incelenmesi. *U ak Üniversitesi E itim Ara tırmaları Dergisi*, 3(1), 92-121.
- Kayahan, B., Altıntoprak, E., Karabilgin, S. ve Öztürk, Ö. (2003). 15-49 Ya ları Arasındaki Kadınlarda Depresyon Prevalansı ve Depresyon iddeti Arasındaki li ki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 4(4):208-19.
- Kayri, M. (2009). Ara tırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu kar ıla tırma (post-hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.
- Kelly, W. E. (2002). Some Evidence for Nonpathological and Pathological Worry as Separate Constructs: An nvestigation of Worry and Boredom. *Personality and Individual Differences*(33), 345-354.
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. New York: Jason Aronson.
- Kızıltan, H. (2006). *Narsisizm ve Psikopatolojisi*.<http://www.psikomitoloji.com/attachments/article/79/narsisizm.makalesi.pdf>. Eri im Tarihi: 05.03.2019.
- Kocakula, Ö. (2012). *Narsistik ve obsesif kompulsif ki ilik bozukluklarının karar süreçlerine etkisi*, Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Koocher, G.P. (1996). *Psychosocial issues during the acute treatment of petiatric cancer*. *Cancer*, 58: 468-72.

- Ko an, Y. (2015). *Üniversite ö rencilerinin facebook kullanımının narsisizm ve saldırganlık düzeyleri ile ili kisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Köhnen, M., Kriston, L., Härter, M., Dirmaier, J., ve Liebherz, S. (2019). Rationale and design of a systematic review: effectiveness and acceptance of technologybased psychological interventions in different clinical phases of depression management. *BMJ open*, 9(3), e028042
- Küfner, A. C. P., Nestler, S., ve Back, M. D. (2013). The two pathways to being an (un) popular narcissist. *Journal of Personality*, 81, 184–195.
- Lawler-Row, K. A., Younger, J. W., Piferi, R. L. ve Jones, W. H. (2006). The role of adult attachment style in forgiveness following an interpersonal offense. *Journal of Counseling & Development*, 84(4), 493-502.
- Leckelt, M., Wetzel, E., Gerlach, T. M., Ackerman, R. A., Miller, J. D., Chopik, W. J., ve Richter, D. (2016). Validation of the Narcissistic Admiration and Rivalry Questionnaire short scale (NARQ-S) in convenience and representative samples. *Psychological Assessment*, doi: 10.1037/pas0000433.
- Lehtinen, V., Michalak, E., Wilkinson, C. (2003). Urban-rural differences in the occurrence of female depressive disorder inEurope: Evidence from the ODIN study. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 38: 283-289.
- Lesch, K.P. (2004). Gene Environment Interaction and the Genetics of Depression. *Journal of Psychiatry Neuroscience*, 29(3), 174- 184.
- Link, B.G., Lennon, M.C., Dohrenwend, B.P. (1993). Socioeconomic status and depression: The role of occupations involving direction,control, and planning. *American Journal of Sociology*, 98,1351-13 87.
- Miller, J. D., ve Campbell, W. K. (2011). *Addressing criticisms of the narcissistic personality inventory (NPI)*. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder, theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (pp. 146–152). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.

- Miller, J.D. ve Campbell, K.W. (2008). "Comparing Clinical and Social-Personality Conceptualizations of Narcissism", *Journal of Personality*, 76(3):449-476.
- Mumford, D.B., Minhas, F.A., Akhtar, S. (2000). Stres and psychiatric disorder in urban Rawalpindi. Community survey. *Br J Psychiatry*, 177:557-562.
- Murphy, H.B.M., Wittkower, E., Chance, N. (1967). Crosscultural inquiry into the symptomatology of depression: A preliminary report. *Int J Psychiatry*, 3: 6-15.
- Mykletun, A., Overland, S., Aarø, L. E., Liabø, H. M., ve Stewart, R. (2008). *Smoking in relation to anxiety and depression: evidence from a large population survey: the HUNT study*. *European Psychiatry*, 23(2), 77-84.
- NK, O. (2001). Tıbbi durumlar ve depresyon. *Duygudurum Dizgisi*, 3, 116-125.
- Ohl, F., Arndt, S.S., Van Der Staay, F.J. (2008). Pathological anxiety in animals. *Vet J*;175(1): 18-26.
- Ohmann, K., ve Burgmer, P. (2016). Nothing compares to me: How narcissism shapes comparative thinking. *Personality and Individual Differences*, 98, 162–170.
- Olchanski, N., McInnis Myers, M., Halseth, M., Cyr, P. L., Bockstedt, L., Goss, T. F., ve Howland, R. H. (2013). The economic burden of treatment-resistant depression. *Clinical therapeutics*, 35(4), 512-522.
- Ostler, K., Thompson, C., Kinmonth, A. L., Peveler, R. C., Stevens, L., ve Stevens, A. (2001). Influence of socio-economic deprivation on the prevalence and outcome of depression in primary care: the Hampshire Depression Project. *The British Journal of Psychiatry*, 178(1), 12-17.
- Öksüz, Y., (2012). Üniversite öğrencilerinin özerklik düzeyleri ile vücut algıları arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 69-77.
- Öner, N. ve Lecompte, A. (1983). *Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı*. İstanbul: Boaziçi Üniversitesi.
- Öner, N., ve Le Compte, A. (1998). *Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, Boaziçi Üniversitesi Yayınları*.

- Ören, N. ve Gençdoğan, B. (2007). Lise öğrencilerinin depresyon düzeylerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 85-92.
- Özkaya, S. (2018). Sosyal medyayı çok kullanan gençlerde narsistik kişilik yapının oluşması. *T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Papazisis, G., Tsigas, E., Papanikolaou, N., Vlasidis, I., Sapountzi-Krepia, D. (2008). Psychological distress, anxiety and depression among nursing students in Greece. *International Journal of Caring Sciences* ;1(1): 42.
- Patel, V., Kleinman, A. (2003). *Poverty and Common Mental Disorders in Developing Countries*; *Bulletin of the World Health Organization*, 81:609-615.
- Peterson, J. L. ve DeHart, T. (2014). In defense of self-love: An observational study on narcissists' negative behavior during romantic relationship conflict. *Self and Identity*, 13(4), 477-490.
- Pincus, A. L., ve Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421 - 426.
- Raskin, R. ve Howard, T. (1988). A Principal-Components Analysis of the Narcissistic Personality Inventory and Further Evidence of its Construct Validity, *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5):890-902.
- Rea, P. (2002). *Outcomes for Students With Learning Disabilities in Inclusive and Pull-out Programs*, Council for Exceptional Children, 68, 203- 222.
- Ree, M. J., French, D., Macleod, C. ve Locke, V. (2008). Distinguishing Cognitive And Somatic Dimensions Of State And Trait Anxiety: Development And Validation Of The State-Trait Inventory For Cognitive And Somatic Anxiety (STICSA). *Behavioural And Cognitive Psychotherapy*, 36(03): 313-332.
- Rihmer, Z., ve Angst, J. (2007). Duygudurum Bozuklukları: Epidemiyoloji. In: Sadock B, Sadock V, eds.
- Ritsher, J.E.B., Warner, V., Johnson, J.G. (2001) Inter-generational longitudinal study of social class and depression: A test of social causation and social selection models. *British Journal of Psychiatry*, 178(Suppl 1):84-90.

- Rose, P. (2002). *The happy and unhappy faces of narcissism*. Personality and individual differences, 33(3), 379-391.
- Rozenblatt, S. (2002). *In Defence of Self: The relationship of Self- Esteem and Narcissim to Aggressive Behavior*. Long Island University, Psychology, Yayınlanmı Doktora Tezi, USA.
- Sa duyu, A., Ögel, K., Özmen, E. ve Boratav C. (2000). Birinci basamak sa lık hizmetlerinde depresyon. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 11, 3-16.
- Sartori, S.B., Langraf, R., Singewald,N. (2011). The clinical implications of mouse models of enhanced anxiety. *Future Neurol* ;6(4): 531-71.
- Sedikides, C., Rudich, E. A., Gregg, A. P., Kumashiro, M., ve Rusbult, C. (2004). Are normal narcissists psychologically healthy? Self-Esteem matters. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87, 400–416.
- Sekmenli, T. (2000). *Lise 1. sınıf ö rencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri ile sürekli kaygı düzeylerinin bazı de i kenler açısından incelenmesi*. nönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E itim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danı ma ve Rehberlik Bilim Dalı. Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi.
- Sertöz, Ö. Ö. (2012). Kanserde Psikoterapi Uygulamaları. *Turkiye Tıbbi Onkoloji Özel Dergisi*, 5, 27- 32.
- Seward, S.K. (2007), Are narcissists bad for relationships or are relationships bad for narcissists?The effect of narcissism on close relationships, *Department of Psychology St. Francis Xavier University Narcissism And Relationships*, Canada.
- Spielberger CD, Gorsuch RL, Lushene RE (1970) Manual for State-Trait Anxiety Inventory: Consulting Psychologist.
- Spielger C.D., Gorsuch, R.I., ve Lushene, R.E. (1964). The State- Trait Anxiety nventory (STAI):Test Manual for Form A. *Journal of Nervous and Mental Disease* (136). 124- 130
- Stanley, M.A., Beck, J.G. (2000). Anxiety Disorders. *Clin Psychol Rev* ;20(6):731-54.

- Sylvers, P., Lilienfeld, S.O., Laprairie, J.L. (2011). Differences between trait fear and trait anxiety: implications for psychopathology. *Clin. Psychol. Rev* ;31(1):122-1372.
- eyho lu, M., (2005). *Ö retmenlerin ve Yöneticilerin Bilgisayar Kaygı Düzeyleri, Hacettepe Üniversitesi, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (5th ed.) Boston: *Allyn and Bacon.*
- Tan, O. (2008). Depresyon. stanbul: *Tima Yayınları.*
- Temel, D. (2008). *The Role Of Perceived Social Problem Solving, Narcissism, Self esteem And Gender In Predicting Aggressive Behaviors Of High School Students.* A Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Science Of Middle East Technical University.
- Tirtashi, E. N., Shafiabady, A., Mohammadi, M. ve Kazemi, N. (2013). A study of attachment styles and forgiveness in divorce-seeking women. *Global Journal of Psychology Research*, 1(2), 15-22.
- Türkçapar, Ü. (2012). Güre çilerin farklı de i kenler açısından sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 129-140.
- Twenge, J. (2000). The Age of Anxiety? Birth Cohort Change in Anxiety and Neuroticism 1952-1993. *Journal of Personality and Social Psychology*, 10007-1021.
- Uzbay, .T. (2002). Anksiyetenin nörobiyolojisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi* ;5 (Ek Sayı 1):E5-E13.
- Ünal, S., Küey, L., Güleç, C., Bekaro lu, M., Evlice, Y. E., ve Kırılı, S. (2002). Depresif bozukluklarda risk etkenleri. *Klinik Psikiyatri*, 5(1), 8-15.
- Wohlfarth, T. (1997). Socioeconomic inequality and psychopathology: Are socioeconomic status and social class interchangeable? *Social Science & Medicine*, 45: 399-410.
- Yalın, N. (2018). *Narsistik ki ilik, empatik e ilimler, ele tirel dü ünme ve saldırganlık arasındaki ili kiler* (Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, stanbul.

- Yelkenci, . (2013). *Üniversite sınavına hazırlanan ö rencilerin depresyon ile anksiyete düzeylerinin çe itli de i kenlere göre incelenmesi*. Master's Thesis. stanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, E. ve Tan, M. N. (2017). Depresyonda Risk Faktörleri, Belirti ve Bulgular. *Türkiye Klinikleri Dergisi Aile Hekimliği-Special Topics*, 8(1):15-20.
- Yıldız, M., Sezen, A., ve Yenen, . (2007). lahiyat Fakültesi Ö rencilerinde Durumluluk Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Akademik Güdülenmeler Arasındaki i kinin ncelenmesi. *D.E.Ü lahiyat Fakültesi Dergisi*, 213-239.
- Yılmaz, V. ve Koruç, Z., (2012). *Yarı ma Performansından Önce ve Sonra Kaygı Düzeyleri Arasındaki li ki*, <http://www.bilalcoban.com>, (08.02.2012).
- Yörükkan, T. (2000). Yunan Mitolojisinde A k (1.Baskı). stanbul: *Türkiye Bankası Kültür Yayınları*.
- Yüksel, B. (2014). *Kaygı Belirtilerini Açıklamada Ba lanma, Pozitif ve Negatif Duygu Düzenleme ve Belirsizli e Tahammülsüzlük Arasındaki li kiyi Bütünleyici Model Arayışı*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı, Ankara.
- Yüksel, . (2003). sizli in psiko-sosyal sonuçlarının incelenmesi (Ankara örne i). *Cumhuriyet Üniversitesi ktisadi ve dari Bilimler Dergisi*, 4(2), 21-38.

EKLER

Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu

EK-1 Katılımcı Bilgilendirme

De erli Katılımcılar,

Yakın Do u Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programında yürütece im tez çalı mam için ara tırma yapmaktayım. Bu ara tırmada

üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişki incelenecektir. Bu çalışmada size demografik bilgi formu ve ölçekler verilecektir. Demografik bilgi formunda cinsiyet, yaş, gelir durumu, anne-baba eğitim durumu, kiminle kaldığı ve yakın arkadaş sayısı ile ilgili veri toplama yönelik kişisel sorulardan oluşmaktadır. Verilen ölçekler Narsistik Kişilik Envanteri (NKE), Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) veri toplama aracı olarak kullanılacaktır. Ölçeklerde ve bilgi formunda isminiz yazılmayacaktır ve verdiğiniz cevaplar gizli kalacaktır. Araştırma sonuçları bireysel bilgi olarak değil, grup ortalaması olarak bilimsel raporda kullanılacaktır. Eğer çalışmaya ilgili bir şikayetiniz, görüşünüz veya sorunuz varsa bunu çalışmanın araştırmacısı Psk. Zeynel Burak DEMİR'e iletebilirsiniz.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Psikolog Zeynel Burak DEMİR

Yakın Doğu Üniversitesi, Klinik Psikoloji Bölümü

Lefkoşa

Mail: zburakdemir1@gmail.com

EK-2 KATILIMCI ONAM FORMU

Değerli Katılımcı;

Bu çalışmada, Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN danışmanlığında Yakın Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programı öğrencisi Psk. Zeynel Burak DEMİR tarafından üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik özellikleri ile kaygı ve

depresyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yürütülen bir tez çalışmasıdır.

Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalı olup, araştırmaya katılmanız için ebeveynlerinizin onayının olması gerekmektedir. Araştırma ekibimiz tarafından size gönderilen “evet” ekinde belirtilen şartları kabul ettiğiniz takdirde araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiş sayılırsınız. Araştırma kapsamında kimlik bilgileri gibi özel bilgiler istenmemektedir. Bu çalışması süresince toplanan veriler yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Araştırmadan herhangi bir sebeple ayrılmak isterseniz, araştırma ekibi ile iletişime geçerek araştırmadan ayrılabilirsiniz. Uygulama yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmektedir. Çalışmaya katılmayı kabul edip, ölçek maddelerini doldurmaya başladıktan sonra herhangi bir nedenle çalışmayı tamamlamak istemezseniz, ölçeği yarıda bırakıp süreci sonlandırabilirsiniz. Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz ya da endişeniz olursa araştırma ekibimizle iletişime geçebilirsiniz.

Çalışmaya katılımınız için teşekkür eder, saygılar sunarız.

Araştırma Ekibi:

Psikolog Zeynel Burak DEMİR

İletişim telefon : 0507 507 18 96

e-posta : zburakdemir1@gmail.com

EK-3 Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyet?

1) Kadın 2) Erkek

2. Yaşınız?

1) 18-22 2)23-27 3) 28-32 4) 32 ve üzeri

3. Ailenizin Gelir Durumu Nedir?

1) 0-1000TL 2) 1001TL- 2000TL 3) 2001TL-3000TL 4) 3001 TL – 4000 TL 5) 4000TL ve üstü

4. Annenizin E itim Durumu Nedir?

1) lkokul 2) Ortaokul 3) Lise 4) Lisans 5) Yüksek Lisans f) Doktora

5. Babanızın E itim Durumu Nedir?

1) lkokul 2) Ortaokul 3) Lise 4) Lisans 5) Yüksek Lisans 6) Doktora

6. Kiminle ya ıyorsunuz?

1) () Anne ve baba ile 2)() Anne ile 3) () Baba ile 4) () Akrabaların yanında
5) () Yurt () Di er.....

7. Yakın arkada sayınız:

1() Hiç yok 2() 1-3 arası 3() 4-6 arası 4() 7-9 arası

EK-4NARS STL K K L K ENVANTER

Yönerge: A a ıdaki her bir tutum çifti içinden, lütfen size en uygun olanı belirtiniz.

1	1	nsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanırım.
	2	yi biri oldu umu biliyorum çünkü insanlar genelde böyle söyler.
2		Kalabalık içinde herkesten biri olmayı tercih ederim.

1	u anda sakinim	1	2	3	4
2	Kendimi emniyette hissediyorum				
3	Su anda sinirlerim gergin				
7	Ba ırma geleceklerden endi e ediyorum				
8	Kendimi dinlenmi hissediyorum				

EK-6Beck Depresyon Envanteri

Soruları verece iniz samimi ve dürüst cevaplar ara tırmanın bilimsel niteli i açısından son derece önemlidir.

Bilimsel katkı ve yardımlarınız için sonsuz te ekkürler.

1. (0) Üzgün ve sıkıntılı de ilim.

(1) Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissediyorum.

(2) Hep üzüntülü ve sıkıntılıyım. Bundan kurtulamıyorum.

(3) O kadar üzgün ve sıkıntılıyım ki, artık dayanamıyorum.

2. (0) Gelecek hakkında umutsuz ve karamsar de ilim.

(1) Gelecek için karamsarım.

(2) Gelecekte bekledi im hiçbir ey yok.

(3) Gelecek hakkında umutsuzum ve sanki hiçbir ey düzelmeyecekmi gibi geliyor.

3. (0) Kendimi ba arısız biri olarak görmüyorum.

(1) Ba kalarından daha ba arısız oldu um hissediyorum.

(2) Geçmi e baktı ımda ba arısızlıklarla dolu oldu unu görüyorum.

(3) Kendimi tümüyle ba arısız bir insan olarak görüyorum.

ÖLÇEK Z NLER

Özden T. (@ozden_taydas)

Aboneler

Necla Öner

Beck Depresyon Envanteri'ni araştırma amaçlı olarak kullanımında benim eşitlik bir hakımı bulmuşsunuzdur. Burak'ından önceki sırım, ölçeğin başka kopyalarını değil size gönderdiğim kopyasını ve ölçek formunu son sayfadaki kayıtları da kullanmışınız. Kayıtları ekte dijital ortamda gönderiyorum. Ayrıca, Envanterin orijinalinin Akrın Beck tarafından geliştirildiği olduğu bilgisiyle gerekli referanslarınızın da çalışmada verilmesi gerekmektedir. Çalışmanızda başarılar dilerim.

Necla Öner, PhD

Adjunct Professor

School of Psychology & Counseling

Fairleigh Dickinson University

224 Madison Ave

Madison, NJ 07940

e-mail: neclio@fdu.edu

7 Ek

17.05.2021

İlgili Kuruma,

Prof. Dr. Necla Öner, "Sürekli Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri" ile ilgili tüm haklarını YÖRET Vakfına devretmiştir. Ölçek kullanımı için izin yazıları Prof. Dr. Necla Öner adına YÖRET Vakfı Başkanı Sibel Erenel imzası ile vakıf tarafından göndermektedir.

Yakın Doğu Üniversitesinde tez çalışması yapan Zeynel Burak DEMİR'in, Üniversite Öğrencilerinde Narsistik Kişilik Özellikleri ile Kaygı ve Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi konulu yüksek lisans tezinde "Sürekli Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri" ni kullanmasına izin veriyorum.

Prof. Dr. Necla Öner

Ölçek kullanım izni 👉 Gelen Kutusu x

Salim Atay ssalim@marmara.edu.tr >

Alın. ben ▼

Merhaba

Çalışmanızda Narsistik Kişilik Envanterini kullanabilirsiniz.

İyi çalışmalar dilerim

Doc. Dr. Salim Atay

↩ Yanıtla

➡ Yönlendir

ÖZGEÇM

Zeynel Burak DEMİR, 13 Mayıs 1994 tarihinde Manisa'da doğmuştur. İlköğretim ve ortaöğretim eğitimini Manisa'da, lise eğitimini ise Kula Selim Sabahat Palanduz Anadolu Lisesi ve Salihli Lisesi'nde tamamlamıştır. 2018 yılında Girne Amerikan Üniversitesi (%100 İngilizce) lisans eğitimini tamamladıktan sonra aynı yılın güz döneminde Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans eğitim sürecine başlamıştır. Lisans ve yüksek lisans eğitim dönemlerinde staj programlarını Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları hastanesinde başarı belgesi ile tamamlamıştır. Eğitim sürecimde Bilişsel Davranışçı Terapi Derneği temel eğitim ve Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi eğitimleri almıştır. 2019 yılından itibaren Koza Psikolojik Danışmanlık Merkezi'nde Ergen ve Yetkin alanlarında çalışmaktadır.

NT HAL RAPOR ORANI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE KAYGI VE DEPRESYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ-ZEYNEL BURAK DEMİR

ORJİNALLİK RAPORU

% 15	% 14	% 7	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.uludag.edu.tr	%3
2	docs.neu.edu.tr	%1
3	toad.halileksi.net	%1
4	openaccess.maltepe.edu.tr	%1
5	www.sosyalarastirmalar.com	%1
6	acikerisim.isikun.edu.tr:8080	%1
7	dergipark.org.tr	%1
8	openaccess.hacettepe.edu.tr:8080	<%1

www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080

ETİK KURULU ONAY FORMU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK

KURULU

28.06.2021

Sayın Zeynel Burak Demir

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğumuz YDÜ/SB/2021/1035 proje numaralı ve "Üniversite Öğrencilerinde Narsistik Kişilik Özellikleri ile Kaygı ve Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı proje önerisi kurulunuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğimiz bilgilere dışarı çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kancal

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kancal

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanı tarafından onaylanan resmi bir yazı temini esastır.